

Mytologisenter på Hundorp?

Mytologisenter, kunstskole, folkemusikkarkiv, overnattings- og kurssted, fornminnesamling.

Alternativene for hva folkehøgskole-eiendommen på Hundorp skal brukes til er mange. I kveld vil planene bli presentert for bygdafolket.

Av Stian Sønsteng

Det har lenge vært en hodepine for Sør-Fron kommune hva Gudbrandsdal folkehøgskole på Hun-

dorp skal brukes til. Da planene om en folkehøgskole basert på funksjonshemmede gikk i vasken tidligere i år, satte ordfører Arne Hernæs i gang jakten på folk som var villige til å drive en reiselivsbedrift på stedet.

Flere meldte seg, men da Erling Okkenhaug jr. fra Oslo tok turen til kommunehuset på Hundorp med planer om et Mytologisenter på det historiske stedet, tente kommunen umiddelbart på idéen.

Disponerer 50.000 kroner

Av de 100.000 kronene som er bevilget til forprosjektering av hva folkehøgskole-området kan

brukes til, disponerer Okkenhaug jr. halvparten.

— Erling Okkenhaug jr. skal se på hvilke muligheter stedet har. Han har fra før arbeidet med et norrønt leksikon, og er derfor godt kjent med den delen av saken. Av samarbeidspartnere har han fylkeskultursjef, riksantikvar og Olsakssamlingen. Det er ikke bare Mytologisenteret Okkenhaug skal se på, men også andre alternativ, sier ordfører Arne Hernæs til GLT.

Torsdag kveld skal han være med å presentere Prosjekt Hundorp for sine sambygdinger, og folkehøgskolen blir et av temaene som blir tatt opp.

— Reiselivsbedriften er fortsatt et viktig element i planene, og utredningene vil vise hva vi ellers vil finne på folkehøgskole-tomta om noen år.

Folkemusikkarkiv i Sorenskrivergarden

— Vi ser blant annet på muligheten for at folkemusikkarkivet flytter inn i den gamle sorenskrivergarden. Men også denne trenger betraktelig oppussing. Lokale kunstnere har gjort oss oppmerksomme på at kunsten også bør inn i planene, sier Hernæs, og fortsetter:

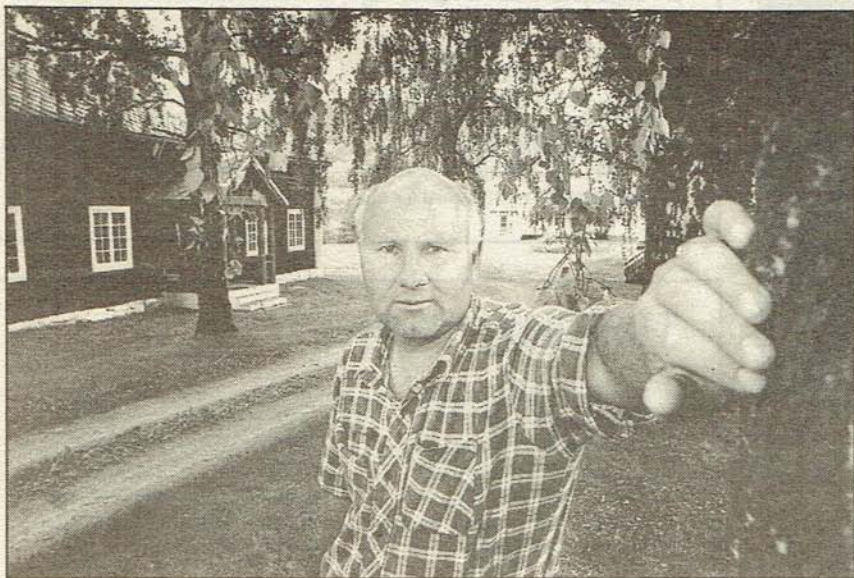
— Etter min mening er den beste løsningen at en stiftelse, hvor det offentlige eier halvparten av andelene, driver stedet. De private står for den forretningsmessige siden av driften, det offentlige er medeier på grunn av det historiske og kulturelle.

— Dere begynner å få dårlig tid, hvis dere vil ha utbetalt forsikringsmillionene etter brannen på folkehøgskolen?

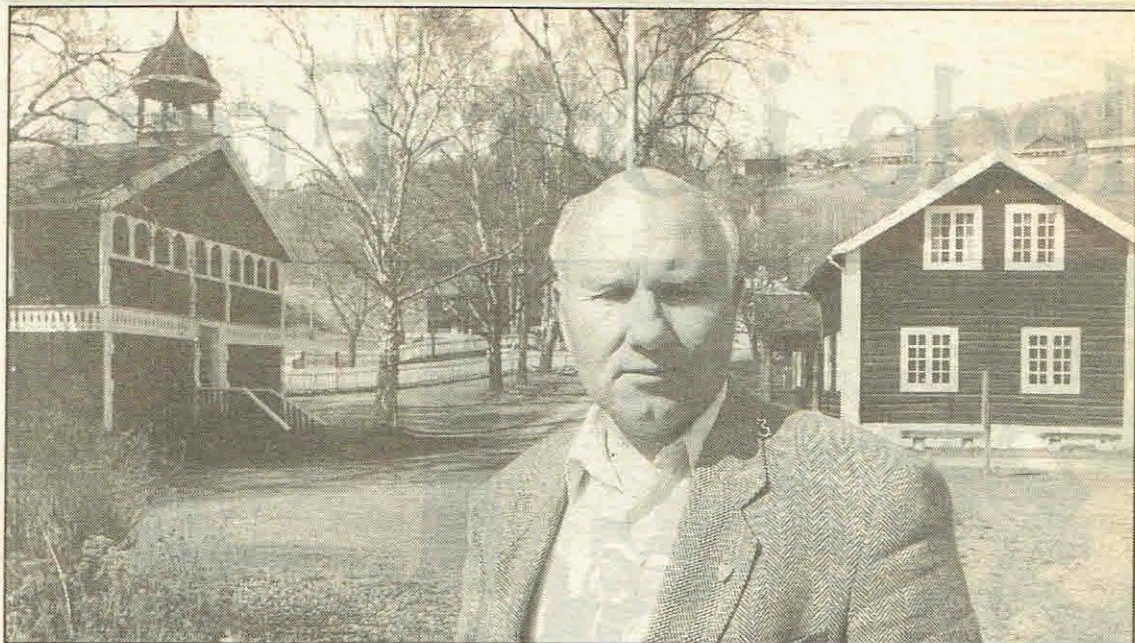
— Ja. Vi må sette igang gjenreisningen av hovedbygningen på vårparten, svarer Hernæs.

— Vil ikke dette føre til at det blir for snau tid til utredningsarbeidet?

— Okkenhaug jobber med det for øyet å ha forprosjektet ferdig i begynnelsen av oktober. Deretter har vi et halvt år på oss, og det bør være nok, mener Arne Hernæs.

Et mytologisenter på tomta til ærverdige Gudbrandsdalen folkehøgskole er det ferskeste alternativene Sør-Fron kommune og ordfører Arne Hernæs jobber ut fra. I kveld blir bygdafolket orientert. (Foto: Stian Sønsteng).

— Jeg er glad for at ting skjer, sier ordfører Arne Hernæs.

Drift på Hundorp gard alt i sommer

Det blir liv og røre igjen på Hundorp gard. Turistkontor, kafé, galleri og kunsthåndverkere skal vise turister og bygdefolk at det er liv laga for Dale-Gudbrand.

— Alt er provisorisk, men dog, sier Erling Okkenhaug jr.

Av Stian Sønsteng

Erling Okkenhaug jr. har vært leder for prosjekt «Dale-Gudbrand». Nå har han tatt et skritt videre, og forestår aktivitetene som skjer på Hundorp gard i sommer.

Med sysselsettingsmidler er flere vegger revet i sorenskriverbygningen, og området forøvrig er pyntet opp. Reiselivslaget oppretter et eget turistkontor i sorenskriverbygningen i turistsesongen, og Hundorp gard blir dermed midtpunkt for reiselivet i bygda. Turister som tar den korte avstikkeren fra E6 skal bli lokket til reiselivsbedriftene i fjellet.

— Vi har gudene på vår side, sier en optimistisk Erling Okkenhaug jr. To utstillinger i sommer vil ha norrøn mytologi som tema. — Jeg håper spesielt dølene vil ta en tur, sier Okkenhaug.

— Vi regner med å holde åpent fra 15. juni og i to måneder framover, sier Hanne Britt Jacobsen i Svendsens kafé. De vil servere kaffe, is, brus og tradisjonelle retter fra Gudbrandsdalen, trolig iført

råndastakk. At raudost og rømme-grøt står på menyen er sjølsagt. Svendsens kafé vil være i drift parallellt med serveringen på Hundorp gard.

Ekteparet Åse og Ragnvald Frøysadal er kunsthåndverkere, og vil arbeide i snekkersalen i sommer. På utstillingssida er programmet ennå ikke helt fastlagt, men to utstillinger vil ha norrøn mytologi som tema.

— Vi har gudene fra både før og etter 1021 på vår side, sier en optimistisk Erling Okkenhaug jr. til GLT. Han ønsker å vise midtdølene hvilket fantastisk sted han synes Hundorp gard er. Den eneste betalingen han har er et reklameoppdrag han har fått fra kommunen, til en verdi av 20.000 kroner. Okkenhaug ser på innsatsen sin som verdiskapning i påvente av at eventuelle samarbeidspartnere er klare.

— Jeg håper spesielt dølene vil ta en tur til Hundorp i sommer. Jeg begynner allerede å merke at entusiasmen for stedet stiger, og en tur inn i den svale gravhaugen en het sommerdag vil hvem som helst ha godt av, mener Okkenhaug.

NYHETER

- Gjenreising av eit kultursenter

HUNDORP: Første steget på vegen til å gjenreise Hundorp som kultursentrum, er teke. Det skjedde da folkehøgskulen vart ny-opna som Dale-Gudbrands Gard laurdag. Bort i mot hundre gjester og interesserte var møtt fram da ordførar Arne Hernæs i Sør-Fron kunne ønske velkommen. - Vegene hit har vore lang og kronglete, og vi har kjent oss svikta av staten, sa ordføraren.

Av NARVE BAKKA

- Dette er ei av perlene i Gudbrandsdalen sin kulturarv. Hundorp var eit politisk og økonomisk senter i dalen, sa fylkeskonservator Arnfinn Engen. Han viste til at dei mange gravhaugane og andre fornminne gjer Hundorp til ein heilt spesiell stad i heile landet. Engen sa det var ei stor personleg glede å vere med på å opne Dale-Gudbrands gard. - Det er elles hyggeleg at kunstnarar, som let seg inspirere av den gamle kulturen får æra av å vere med og opne den nye tida på Hundorp, sa Arnfinn Engen. Han viste til kunstutstillinga med motiv blant anna frå gammal gudetru, som skal vere på staden mye av sommaren.

Mannen som har gjort mye av det administrative og praktiske ar-

Erling Okkenhaug jr. (t.v.) har vore ei drivkraft i å få gjenopna folkehøgskule-området på Hundorp som kultursenter i dalen. Her er han og ein del av dei frammøtte på tunet under opninga.

beidet med nyopninga, Erling Okkenhaug jr. sa han kjenner Hundorp frå han var der som folkehøgskuleelev for 21 år sidan. Han visste difor det var noe å satse på. - Alt berre var her - ferdig til å plukke. Vi rydda ut og ordna - og nå er vi i gang, sa han.

- Det er på tide å ta vare å kulturen der den er skapt, sa ordførar Arne Hernæs. Han var skuffa over at ikkje planane om vidare utbygging av området hadde fått støtte i Miljøverndepartementet. Berre Maihaugen åleine fekk sju millionar og andre tiltak i Opp-

land fem millionar, sa Hernes. Men han kunne gle seg over at riksantikvaren har løyvd 100.000 kroner til informasjon om denne historisk unike staden, som det er lagt ned så mye arbeid for å få på fote att dei tre siste åra. Hernæs sa det er arbeid iherdig i alle fire åra

etter brannen med å få statsstøtte til atterreising av skulen, men at det ikkje hadde lykkast. Hernæs håpa at kommunen, venneforeninga og fagfolkr vil lykkast med å bygge opp at kultursenteret bit for bit.

Her huskes hedenskaperen

Av UNN IRENE AASDALEN

– Se opp nå, og se mot øst, der kommer vår gud med stort lys! sa Hellig-Olav. I det samme rant sola, og Kolbein Sterke slo til Torsbildet så mus og øgler og ormer skvatt.

Slik ble gudbrandsdølene kristnet ifølge Snorre, og etter det har vi hørt lite til hedenskaperen. Nå skal det bli annerledes, for på selveste Dale-Gudbrands gard er det åpnet et norrønt mytologisenter.

– Vi har store planer, for dette stedet er et «kæiltåka historisk stæille» av nasjonal betydning på linje med Stiklestad. Det er egentlig helt utrolig at det ikke er blitt gjort noe ut av det tidligere, sier Erling Okkenhaug.

Han er prosjektleder for Dale-Gudbrands gard, og har allerede ønsket de første utstillerne og besøkende velkommen: Til Gudbrandsdalen, som har navn etter Dale-Gudbrand, og til ste-

Erling Okkenhaug er prosjektleder for Dale-Gudbrands gard. (Foto: Tom Martinsen)

Det var her, ved Dale-Gudbrands gard i Sør-Fron, at Hellig-Olav med sol-trikset sitt fikk Dale-Gudbrand og de andre dølene til å tro på Kvite-Krist. (Foto: Erling Okkenhaug)

det der kristendom og hedenskap møttes for 970 år siden.

For den som skulle ha glemst sin Snorre, var Dale-Gudbrand som en konge over Gudbrandsdalen på Hellig-Olavs tid, om han enn var helse i navnet. Da han hørte at kong Olav var kommet til Lom og at han truet folk til å ta imot kristendommen, skar han hærpil, og stevnet alle bøndene til å møte seg på Hundorp.

Ble lurt

De samlet seg, og ropte og skrek at Olav nok ikke skulle komme levende derfra om han våget seg sør i dalen. Han skulle nok bråne når de viste ham statuen av Tor.

Så gikk det ganske annerledes. Bondehæren på 700 mann ble jaget på flukt av spydkastende kongsmenn, og deretter gikk det bare verre for gudbrandsdølene og gudene deres.

Dale-Gudbrand og Hellig-Olav møttes til ting, og Kolbein Sterke slo i stykker treguden Tor da sola rant.

– Dette stedet er en av Norges best bevarte hemmeligheter! Til tross for Hundorps betydning i norsk historien, så har det nesten ikke vært besøkt av turister, sier Erling Okkenhaug.

Det mest monumentale fornminneområdet i Gudbrandsdalen ligger nettopp på Hundorp. I dag består feltet av åtte gravhauger og en kvadratisk steinsetting. På slutten av 1700-tallet var det fremdeles bevart 12 gravhauger, en sirkelrund steinsetting, en bautasirkel og en kvadratisk bautainnhegning.

– Hva foregår på Dale-Gudbrands gard nå?

– Vi har nettopp åpnet en utstilling med Arne Vinje Gunneruds skulpturer og relieffer. De tar inspirasjon fra vår hedenske fortid, fra jernalder og vikingetid, og passer utmerket inn. Det er nesten dristig å stille ut disse norrønt influerte skulpturene der, vi vet jo hvordan det gikk forrige gang! ler Erling Okkenhaug.

Stabburet på Dale-Gudbrands gard danner også rammen om en utstilling av illustrasjonene til Gyldendals og Tor Age Bringsværds serie om norrøn mytologi. Det arbeider kunsthåndverkere i et av husene.

– Hva er å se av fornminnene? – Gravhaugene, først og fremst. Det går til og med an å gå inn i et par av dem. De ble gravd ut til potetkjellere på 1700-tallet

en gang. Det er ikke noe særlig å se der, selvsagt, men det er nå likevel spesielt å være i en gammel gravhaug.

– Vi vurderer å bygge opp et gudehov på garden, og det kan være den kvadratiske steinsettingen vil bli satt opp igjen med noen nye steiner, sier Erling Ok-

kenhaug. Da jeg hørte at det sto tomt her, tok jeg kontakt med ordfører Arne Hernæs i Sør-Fron, og la fram ideer til hva stedet kunne bli til.

Det er det største jeg har vært borti, det er noe helt ekte jeg får jobbe med her, sier Erling Okkenhaug.

Kolbein Sterke, slik Paul Wiederrø skildret ham i boka «Olav den Helliges Saga», fra 1930.

kenhaug. – Er det ikke betenkelig å endre på disse fornminnene?

– Man skal være forsiktig. Alt som skal skje med fornminnene, skal skje i samarbeid med fylkesarkeologen.

Dale-Gudbrands gard skal tas vare på med sindighet.

Stedet er eid av Sør-Fron kommune, som virkelig ønsker å gjøre noe ut av det, og som heldigvis ikke er tynget av gjeld. Derfor presses vi ikke til rovdrift. Det skal ikke bli noe Disney-land. – Hva har stedet vært brukt til tidligere?

– Gjennom nesten 100 år ble det drevet en folkehøgskole her. Etter at den største internatbygningen brant for noen år siden, ble folkehøgskolen lagt ned. Jeg gikk der selv i 1969, og var overrasket over hvor lite stedets store betydning var påaktet.

Pusser støvet av Dale-Gudbrand

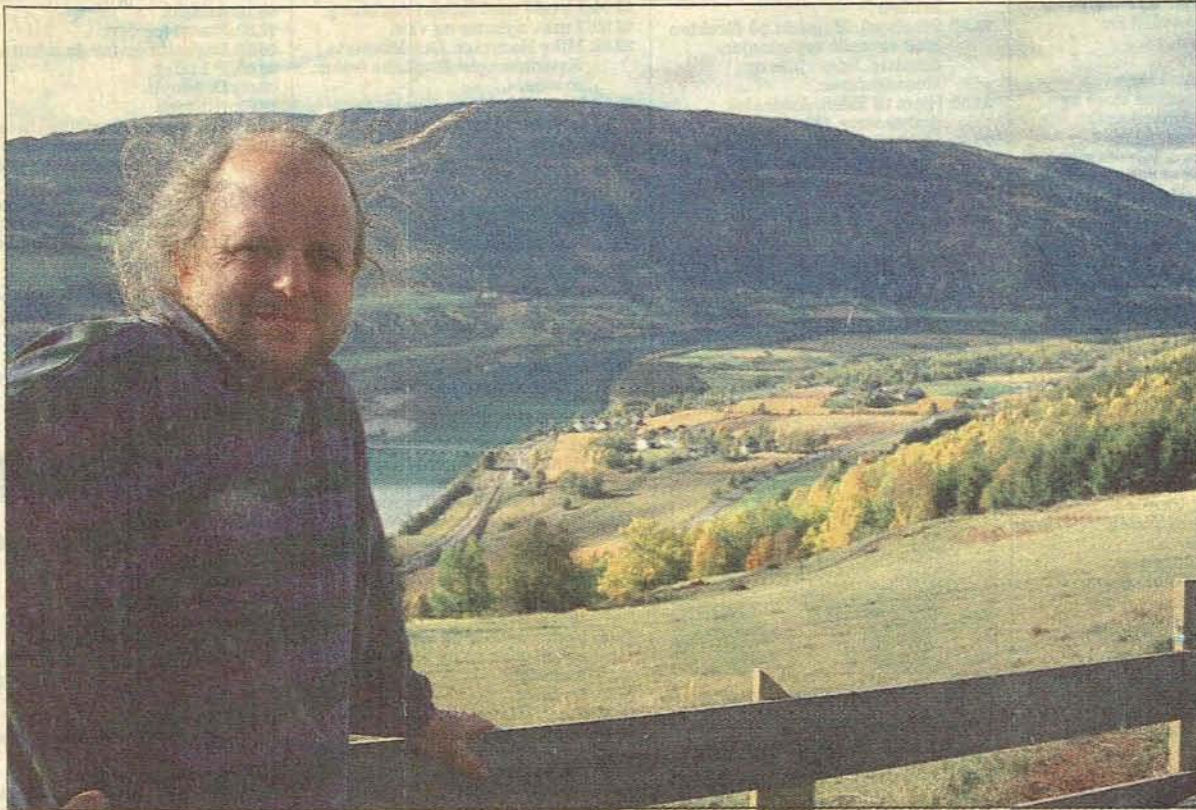
— Tenk deg et senter for norrøn mytologi. Omgitt av gravhauger og bauta-steiner fra bronsealderen. Trygt plassert på Dale-Gudbrands gård på Hundorp, der hedenskapet engang måtte gi tapt for kristendommen.

BODIL FUHR

Mulighetene er mange og hindringene er små for å realisere et slikt trippelkulturelt senter i disse pre-olympiske tider. Reklamemann og idemaker Erling Okkenhaug har kastet seg over kommune- og fylkesautoriteter for om mulig å gjøre noe ekstra ut av dette «mest monumentale fornminneområdet i Gudbrandsdalen». Eftersom deler av den tidligere folkehøyskolen på gårdstunet er brent ned til grunnen, ligger det nemlig fire millioner i brannforsikringspenger og venter. Håpet er å få private investorer og statlige instanser til å bidra med det firedobbelte, slik at senteret virkelig kan bli en spesiell attraksjon.

Mytologisk museum

— Nå står alle bygningene på Hundorp-tunet tomme. I tillegg til restaurering og full utnyttelse av disse, har vi lagt inn planer for en egen museumsbygning. Som i likhet med gravhaugene skal ligge under jorden, samt være sirkelformet. I denne «Mimes brønn» planlegger vi en multisensorisk utstilling, der kunnskapen om norrøn mytologi skal formidles gjennom alle sanser. Tenk deg en «spell-

På gården Hundorp i Gudbrandsdalen ligger mulighetene til rette for å dramatisere norrøn mytologi, og Norges-historien, mener Erling Okkenhaug, som har utarbeidet et prosjekt for området i bakgrunnen. (Foto: Annar Okkenhaug)

vendt» himmel i dypet av «brønnen», og vegger innsatt med skinn fra Midgardsormens buk. Her er mulighetene mange for en annerledes formidling av vår kulturarv, mener Okkenhaug, som forsikrer oss om at fagpersoner vil utarbeide detaljene i «Mimes brønn», slik at såvel den pedagogiske som den underholdningsmessige verdi blir opprettholdt.

Selv har han spesialisert seg på å fremme lokale aktiva i Norge. Først med tankeeksperimentet

omkring fiskedam i Oslos Dittenkvarteral dengang det sto som et gapende hull. Dernest med planer for utgraving av kanalene i Arendal — de som engang ga byen betegnelsen Nordens Venezia. Og nå altså med ferdig utarbeidet prosjekt for norrøn mytologi- og kultursenter på Hundorp — et hittil anonymt fortidsminne for de mange turisterne som daglig passerer på E6.

— Jeg ble kjent med stedet da jeg gikk på folkehøyskolen for 20 år siden. Ved en tilfældighet fikk

jeg høre at hele stedet sto tomt etter brannen, og dermed tok jeg kontakt med ordfører Arne Hernæs i Sør-Fron kommune. Han er nå innstilt på å la tunet på Hundorp komme til heder og verdighet igjen. Blant annet ved å stille eiendommen til disposisjon for private interesser. Forutsatt selvfølgelig at Fylkeskonservatorens grenser respekteres, understreker Okkenhaug.

Dette innebærer blant annet at den tidligere folkehøyskolen byg-

ges opp igjen som gjestegård med muligheter for kurs- og seminarvirksomhet. Sorenskriverbygningen kan brukes som kommunens representasjonslokaler og det spekuleres i å legge turistkontoret til en av de seks bygningene på tunet, som forevrig kan brukes til forsamlingssal, brukskunstverksted og galleri.

— Denne delen av prosjektet er mulig å gjennomføre allerede nå. Håpet er å markere dette kulturelle knutepunktet ytterligere med den underjordiske «brønnen». Ifølge mytologien lå brønnen under verdenstreet Yggdrasils østre rot. Jotnen Mimes hode lå i denne brønnen og Odin ga sitt øye i pant for å få drikke av visdommens kilde. I Mimes brønn er visdom og manneveit skjult. I vår utgave har vi tenkt å huse såvel museums-gjenstander som bibliotek, forteller Okkenhaug entusiastisk. Mens han blar seg fremover i prosjekt «Dale-Gudbrand», som allerede er blitt et overskuddsforetagende på papiret. Her er markedspotensialet nøye kartlagt, arkitekttegninger utformet og sitater fra såvel Snorre som Sigrud Undset vedlagt.

Olav og Dale-Gudbrand

— Norge roper etter sin egenart nå som vi står på terskelen til Europa. Og det ville være helligbrøde å la en nasjonal begivenhet som Dale-Gudbrands overgang til kristendommen forbli ubrukt. Alle kjenner historien om Kolbein den sterke som knuste gudebildet på Hundorp, slik at mus, øgler og ormer spratt ut. Mens solen rant til fordel for Olav den hellige, sier Okkenhaug.

— Nå er det på tide at vi får vite mer om vår opprinnelige naturreligion på et sted der den tydeligvis ble dyrket før kristendommens tid. Hundorp er og var Gudbrandsdalens kulturelle og historiske midtpunkt.

LØRDAGNINGEN

Gjesteboka på Dale-Gudbrands gard fylles. - Idéen om ein norrønt mytologisk senter har fått sin autorisasjon, seier Erling Okkenhaug jr.

«Idéén er autorisert»

- Jeg vil gjerne ha et rom her, slik at jeg kan jobbe en del herfra i arbeidet med andre prosjekter, seier Erling Okkenhaug. Tida etter at Dale-Gudbrands gard vart opna for publikum den 29. juni, har styrka han i trua. Han kan ikkje vise til ein turiststraum på linje med store etablerte attraksjonar, men kallar eit jamt sig av både turistar og bygdfolk for ein autorisasjon av idéén om eit norrønt mytologisk senter på Hundorp.

Midtdølene skal bli utrolig godt fornøyde med at kommunen ikke har solgt dette stedet, seier han, tilfreds med at han ikkje lykkast med å skaffe fram investorar i vår.

- Det var kanskje ikke så mange som hadde tro på dette da vi satte i gang, men mange har fått større tillit til prosjektet etter å ha vært her i sommer. Flere skal det bli etter hvert, seier han.

40-50 turistar om dagen. Ei og anna busslast med reiseglade har vore innom.

- De som finner vegen nedom tar seg god tid. Atmosfære maken til denne finner de ikke noe annet sted. Med bedre merking ved E6, og når vi får plassert Dale-Gudbrand i kataloger og på reiseruter, vil besøket ta seg skikkelig opp. Har et busselskap først vært innom med ei gruppe, kommer de gjerne med flere etter hvert som sjåførene får fortalt om hvordan turistene har likt seg på denne garden, seier Okkenhaug.

Han kallar denne sommaren for eit «stunt».

- Da det først ble bestemt at vi skulle åpne for publikum, hadde vi kort tid på oss. Det har vært deilig å jobbe sammen med dyktige og initiativrike folk, seier han.

Vigdis Holmestad, Hildegunn Møllerstuen og Ingrid Haugstad har vært med på dette gjennom arbeidskontoret.

- Er alle arbeidsledige like initiativrike og flinke som disse tre, går det sannelig mange nevenyttige uten å ha noe og henge fingrene i, sier han, mens han spør den eine av dei om det er greitt at han gjev litt skryt.

- Og nå er 20 millionars-prosjektet lagt på is?

- Vi trenger ikke den delen av pro-

sjektet som ville kreve alle millionene, og vi har også fått øynene opp for at det store bygget kanskje ikke ville passe helt godt inn. Jeg vil forslå at brannforsikringssummen blir brukt til å gjenreise det som var internatbygget slik det sto i 1921. Da kan vi bygge Dale-Gudbrands gard utan det helt store kapitalbehovet. Samtidig må det søkes om penger fra Riksantikvaren, for å restaurere sorenskrivergården. Ved å heve standarden på kjøkkenet og investeringer for et par hundre tusen, kommer kommunen langt. Det vil det være godt mulig for en leietaker å drive en kafe. Jeg vil gjerne stå for det idologiske og kulturelle, sammen med bygdafolket.

Kva seier bygdafolket?

- Dette handler også om å bryte en tradisjon. Frøningene har ingen tradisjon for å reise hit ned. Etter hvert som likt og ulikt kommer i gang, tror jeg dette vil endre seg. Det er en lokal kraft i dette som er svært lovende, seier Okkenhaug.

Han viser til det som har skjedd Denne sommaren, både overfor bygdafolk og andre.

- Det har blitt enklere å diskutere gardens skjebne etter disse ukene. Vi har skaffet idéén en slags autorisasjon. Det norske kulturlivet vet hva vi snakker om

hvis vi tar en telefon for å snakke om Dale-Gudbrands gard. Også rikspresen har vist stor interesse for dette, seier han.

Kunstnarane har nærmest stått i kø for å få stille ut. Åtte kunstnarar har stilt ut på Hundorp i sommar.

- Ingen av dem har vært her, men de sa spontant ja da de fikk spørsmål om å være med. Den norrøne mytologien har vært utgangspunkt for alle åtte, og her har de fått en fantastisk ramme rundt sine arbeider. Dette er utstillinger laget av eksisterende kunst. Nå diskuterer vi å lage en utstilling spesielt for Hundorp, seier han, med sommaren 1992 i tankane.

- Å bygge opp prestisjen var det første målet, og vi har kommet langt. Det er merkelig at idéén om å skape noe rundt den norrøne mytologien ikke har vært grepet fatt i, seier Erling Okkenhaug, far til den nå autoriserte idéén.

Av
JOSTEIN HERNÆS

Gudinnen Ondurdis vokter OL

Arbeidet med å arrangere vinterleke-
ne på Lillehammer i 1994 blir også
fulgt med over-jordiske øyne. Ski-
gudinnen Ondurdis har gjennoppstått
på Hundorp, og hun utroper seg sjøl
som publikums representant. Ondur-
dis vil holde til på Dale-Gudbrands
gard, og fram mot OL tale publikums
sak på ymse måter.

Ski-gudinnen
Ondurdis har
gjennoppstått på
Hundorp, og vil
følge med i OL-
sirkuset fra
Dale-Gudbrands
gard på Hun-
dorp. Lørdag åp-
ner Erling Ok-
kenhaug jr. det
historiske stedet
for publikum,
med kunststil-
linger, kafédrift
og turistkontor.

Av Stian Sønsteng

Ondurdis er æsenes navn på
Skade, ski-gudinnen. Ondur er
den korte, skinnkledte skia det
ble brukt til å sparke fra med.
«Dis» betyr gudinne.

— Ondurdis er gudinnen for
skisport og fraspark. Hvem er
mer naturlig enn henne til å fø-
lge utviklingen fram mot OL på
Lillehammer, sier Erling Ok-
kenhaug jr. som har hentet gud-
innen fram.

Den kjente billedkunstneren
Arne Vinje Gunnørud har gjen-
skapt Ondurdis i et relieff. Dette
inngår i sommerens kunstutstil-
ling på Dale-Gudbrands gard.
Gunnørud har kalt sin utstilling
«Tegn i tid». Her dukker han ned
i vår forhistoriske arv, og henter
opp sitt budskap til nåtiden i et
røft kunstnerisk inntrykk.

Han forteller om menn og
kvinner som skriker ut sin kraft,
om dyr og fugler som er med-
spillere i et univers som styres
av makter med solen i sentrum.

I tillegg til «Tegn i tid» vil
også originalarbeidene som illu-
strerte Tor Åge Bringsværds
bokserie «Vår gamle gudelære»
bli vist. Blant kunstnerne er
Dagny Hald, Thorstein Rittun,
Finn Graff og Stella East.

- Fantastisk!

— Det som har skjedd her på

Dale-Gudbrands gard de siste
par ukene er helt fantastisk.

Kommunen har bidratt med
utrolig mange mennesker, og vi
har pusset opp store deler av
sørenskrivergarden, stabburet
og verkstedet. I tillegg skal man-
ge av de andre bygningene her
males, sier Ökkenhaug.

Lørdag 29. juni åpner Dale-
Gudbrands gard med utstillin-
ger, kafé og ikke minst turist-
kontor. Da er det ventet at folk
med interesse for kultur og nor-
røn mytologi vil dukke opp på
Hundorp.

Vigdís Holmestad vil sammen
med Erling Ökkenhaug sjøl stå
for driften, sammen med Sør-
Fron Reiselivslag og Svendsens
kafé, som skal forestå servering
i det som må være et av Norges
flotteste kafeteriaer.

Vinje Gunnerud og skigudinnen

Vår billedhugger Arne Vinje Gunnerud er en ettertraktet kunstner, og etter suksess i Oslo tidligere i år er han blitt invitert til å innlede en stormønstring av norsk kunst på Hundorp i Gudbrandsdalen.

«Tegn i tid — billedbudskap fra fortid» er temaet, og sentralt i Vinje Gunneruds utstilling står relieffet av den norrøne skigudinnen Ondurdis. Og i Gudbrandsdalen satser man på at nettopp dette relieffet vil få en betydning for presentasjonen av norsk kunst under Lillehammer-OL.

Det er vel knapt noen som er så ur-norske i sitt uttrykk som Vinje Gunnerud, så dette verket såvel som det meste av det andre han har laget skulle passe bra!

I sommer vil man på Dale-Gudbrands gård på Hundorp også vise illustrasjonene til Tor Åge Bringsværds bokserie om vår gamle gudelære, og blant kunstnerne finner vi Thorstein Rittun, Finn Graff, Gino Scarpa, dagny hald og Johanne Marie Hansen-Krone.

Skisse til skigudinne-skulpturen «Ondurdis» av Arne Vinje Gunnerud, midtpunktet i hans store utstilling i Gudbrandsdalen i disse tider.

Dale-Gudbrand fikk gård

Så er Dale-Gudbrands gård på Hundorp åpnet. Etter et par ukers hektisk innspurt kunne Erling Okkenhaug og Sør-Fron kommune lørdag endelig ønske publikum velkommen til en gard så fin og fjong, at Arne Vinje Gunnerud er målløs over omgivelsene skulpturene hans får.

Av Stian Sønsteng

— Jeg er overveldet, sier billedkunsteren som er av våre mest aktede. Kunsthistoriker Pål Houggen gikk utstillingens åpning så langt som å si at Arne Vinje Gunnerud går i Vigelands fotefar.

— Dale-Gudbrands gard er den beste bakgrunn til mine skulpturer, og jeg tror tankegangen som ligger bak det som har skjedd her på Hundorp er epokegjørende, sier en overbegeistret Gunnerud.

Rundt 150 personer var møtt fram til utstillingens første dag. Ute på tunet ble de møtt av 9 av Gunneruds bronsefigurer med norrøne motiv. Inne i staburet finnes ytterligere 19, sammen

Billedhuger Arne Vinje Gunnerud (f.v.), ordfører Arne Hernæs, innpisker Erling Okkenhaug jr. og fylkeskonservator Arnfinn Engen på tunet på Dale-Gudbrands gard, foran to av Gunneruds skulpturer.

med illustrasjonene fra Tor Åge Bringsværds bokserie «Vår gamle gudelære».

Kulturelle sentrum

Store deler av husene på garden er malt og pusset opp, og i sorenskriverhuset finnes turistkontor og kafeteria. Av dalens trivligste, med bilder malt på veggene, og lyse og trivelige rom.

— Jeg håper Hundorp på ny blir det kulturelle sentrum i Gud-

brandsdalen som det tidligere var, sa fylkeskonservator Arnfinn Engen som foretok den offisielle åpningen av sommerutstillingen.

Ordfører Arne Hernæs rettet i sin tale et spark til OL-administratorene på Lillehammer og Staten, som han mener ikke har forstått at vi må enes om våre kulturskatter, der de er skapt. — Må vi påberope oss Ondurdis, vår lokale gudinne, for å få en forklaring på dette? sa Hernæs.

NYHETER

Idémaker og prosjektleder for Dale-Gudbrands gård Erling Okkenhaug jr. velger å støtte seg til optimismens symbol – Arne Vinje Gunneruds gigantiske, sentrale «Soltre».

«Norrøn» skulpturpark på Dale-Gudbrands gård

SØR-FRON: Hundorp er igjen blitt et ankerpunkt for norrøn mytologi. 970 år etter at Hellig Olav og hans menn vant dølene og Dale-Gudbrand for Kvitestri, og Kolbein Sterke knuste den vel-

dige, forgylte Tors-figuren med et velrettet slag, er Dale-Gudbrands gård på Hundorp igjen åsted for norrøne myter og norrøn billedverden.

Av TONE KOLAAS

Det gamle stabburet er gjort om til galleri, og tunet på den tidligere folkehøgskolen er blitt tumleplass for billedhuggeren Arne Vinje Gunneruds skulpturer. Vinje Gunnerud henter sin billedverden fra vår hedenske fortid, fra jernalderen og helleristningenes verden, fra de norrøne myter, kvadene og eddaens skikkelser. Fra den tradisjon som Olav Digre og Kolbein så effektivt knuste nettopp her på Hundorp.

Hemmelig fornminne

—Hundorp er Gudbrandsdalens best bevarte hemmelighet, ja, landets hemmeligste fornminne, blir det ofte hevdet. På Hundorp ligger det i dag åtte gravhauger og en kvadratisk steinsetting. Ingen av gravhaugene er åpnet. Sør-Fron kommune, sammen med prosjektleder Erling Okkenhaug jr. arbeider nå med å gjøre den gamle folkehøgskolen på Hundorp til et nasjonalt opplevings- og kompetansesenter for norrøn mytologi. Tanken er et kultur- og studiesenter for Gudbrandsdalen, kombinert med en overnattings- og serveringsbedrift. Okkenhaug ønsker seg et «multisensorisk opplevelsessenter», et sted der barn og voksne kan sette seg inn i vår my-

tiske fortid.

—Jeg vil ikke bare se tilbake på historien, men se på hva mytene betyr for oss i dag, hvordan mytene lever med oss. For eksempel gjennom bilder, musikk og dans, sier Erling Okkenhaug.

Natur og mytologi

—Menneskene laget seg guder for å forstå naturkreftene. I dag har vi fjernet oss fra naturen og er på veg mot et økologisk ragnarokk. Kanskje kan vi på nytt lære å skjønne naturen gjennom mytologien, under prosjektlederen med de mange ideene.

Mange av tankene er ennå på planleggingsstadiet, men Dale-Gudbrands gård er åpnet, og det praktfulle tunet med den historiske grunnen er blitt den beste utstillingsplass for billedhuggeren Arne Vinje Gunnerud kunne ønske seg. Her hører hans billedverden hjemme. Den som farer forbi Hundorp i sommer, burde unne seg en kaffekopp og et møte med Gunneruds fabulerende figurer.

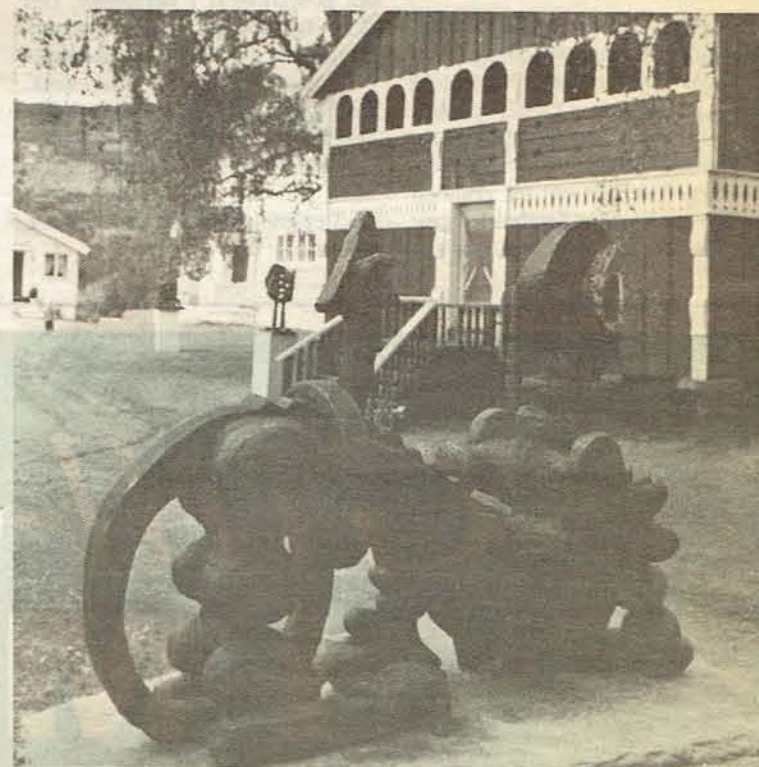
Arne Vinje Gunnerud er født i 1930, og utdannet ved Statens Håndverk og Kunstindustriskole. Han er representert i de store gallerier og museer her til lands, og har deltatt på nordiske og internasjon-

le utstillinger. Listen over utsmykkingsoppdrag er lang, og vi trenger ikke dra lenger enn til Vinstra telehus for å se et av hans arbeider. Gunnerud har nøye studert det lille som er bevart av jernalderens billedverden, så nøye at mytene er blitt en del av hans verden også. De klumpete figurene på Osebergskipet blir til spennende skikkelser når han modellerer dem om til fantastiske skulpturer.

—Det står en strålende vitalitet i hans merkelige skikkelser. En ubendig fryd, fryd over livet, over alt som gjør oss godt, over lys og uvørenhet og krefter i berøring, sier kunsthistoriker Pål Hougen om Gunneruds kunst.

Fenrisulven i oss

—Det finnes en viktig fase i norsk kunsthistorie som få tør kalle kunst. Det er den sene jernalders billedverden, før frelse, forsoning og nåde ble gangbart snakk. Men Gunnerud har sett den forferdende fortvilelsen i jernalderkunstens forsøk på å binde krefter som vil løs. Fenrisulven i oss som det er uklokt å tvinge til husdyr, for det gjør oss umenneskelige og til vår egen fiende. Guden Tors vettlause forsøk på å gjøre Midgardsormen matnyttig blir et bilde på at vi både ødelegger

Gunnerud har omformet et av jernalderens «gripedyr», og kalt figuren «Makta». Det er uklokt av menneskene å fornekte naturen, men selv våre forfedre Vikingene ønsket å binde og temme den, noe som kommer til uttrykk for eksempel i dyreornamentikken.

oss selv og den verden vi er tvunget til å leve i.

Ved siden av Arne Vinje Gunneruds skulpturer og relieffer, er illustrasjonene til Gyldendals og Tor Åge Bringsværdts serie om norrøn mytologi utstilt i det gamle stabburet på Hundorp. Her finner vi blant annet bilder av Gino Scarpa, Johanne Hansen-Krone og Finn Graff.

—Sammenlignet med disse tømmerveggene her, blekner utstillingslåven på Blåfarværet fullstendig, sa en begeistret besøkende til Dagingen, og det er ikke vanskelig å la seg begeistre over dette nye tilskuddet til Gudbrandsdalens galleriverden. Maken skal en reise langt for.

Av Jan Sæteri

Portrettet

Han er generøs og engasjert, men hans evne til å lytte er kanskje ikke spesielt velutviklet. Han er videre en ordkunstner og har stor sans for norrøn mytologi. Dessuten er han uhyre kreativ og – litt uvanlig for et boblende idémenneske – meget strukturert. Alt er lagt inn på hans bærbare PC. Erling Okkenhaug jr. (41) er en sterkt medvirkende årsak til at navnet Dale-Gudbrands Gard har figurert i nyhetsbildet de siste par årene. Nå er stedet på Hundorp i ferd med å våkne til live igjen.

Interessen for norrøn mytologi er stor og ekte. Okkenhaug presiserer at han ikke ser på norrøn mytologi som eventyr. Det var datidens menneskers måte å forklare seg selv og naturen på. Nå har han stor sans for å hente fram denne mytologien. Ikke for å bli åsatro og blote, men blant annet som inspirasjon for å få tilbake respekten for naturen. Det var på Hundorp i fjor sommer han fikk det store kick'et, etter at historie- og kulturinteressen for alvor våknet mens han gikk her på folkehøgskolen i 1969/70.

– Det er sterkt å gå rundt her og ha 1.000 års perspektiv på alt. Det avgjørende skillet mellom heden- skap og kristendom kan tid- og stedfestes hit. Stedet har uten overdrivelse potensiale til å bli et nytt Stiklestad, sier han, mens vi rusler rundt på det «kæill- tåkka historiske stæille».

Han er et dypt engasjert menneske. Yrket er hans altopplukkende interesse. Det har derfor blitt dårlig tid til å stifte familie. Okkenhaug sto forresten bak «Ungkarsboka», en håndbok for ungarer fra Samlaget, sammen med Stig Holmer i Revolvermagasinet. I tillegg har han gitt ut diktsamlingen «Ledige gener» i 1987, pluss hatt en del egne utstillinger av billed- kunst.

Erling Okkenhaugs familie kommer fra Levanger i Trøndelag. Navnet Okkenhaug stammer fra gammel- norsk «okunna haugir», den ukjentes gravhaug, et navn som slett ikke skurrer i de Hundorpske omgi- velser.

Hundorp var i hans barndom og tidlige ungdom nærmest bare et av mange veiskilt på strekningen Oslo-Trondheim, men selvsagt hadde han som gutt lest sin Snorre og fått med detaljene om at ormer og padder tøyte ut av gudebildet da Kolbein tro til med klubba.

En tante av Erling gikk imidlertid på folkehøgsko- len på Hundorp, og var kanskje en årsak til at unge Erling, som betegner seg selv som en drop-out i sko- letida, også havnet her som elev. Rektor Are Stauri var en flott kar, minnes han, og har på mange måter fungert som en slags katalysator for en historieinte- resse som nok har ligget der. Og i forlengelse av his- torien har dette med kulturidéer i videre forstand utkrystallisert seg de siste fem-seks år.

Det var egentlig som reinspikka forretningsmann han startet sin yrkeskarriere. Han var salgssjef i foto- bransjen i flere år og jobbet blant annet med import av kameraer. Var også innom motebransjen med syng av moteklær på Fron Konfeksjon (Hera) på Hundorp, som gikk konkurs i 1976. Erling Okken- haug måtte bære sin del av tapet.

– Skrekkelig, er hans kommentar til den tildragel- sen.

En del musikkproduksjoner og fotoprojekter har han også fått tid til de senere år. Nå driver han Den Stille Bølgen i Oslo, samt er aktivt med i idéfellesskapet Allgrønn (Allgrønn er jotnernes navn på jorda). Den Stille Bølgen driver massekommunikasjon på bred front. I dag kommer hovedoppdragene deres fra Barne- og familiedepar- tementet (Prosjekt for ungdomsreiser i Europa), samt fra tre forbund i helsesektoren; fysioterapeute- ne, ergoterapeutene og hjelpepleierne. Alle de tre siste prosjektene går på kommunikasjonsstrategi. Allgrønn er mer en idell idégruppe. Atte- ti personer er tilknyttet på ulike måter. Stedsutvikling er et stik- kord. Å bygge landsbyer i Norge er en oppgave de jobber med i dag. Landsbyer til erstatning for dra-

ERLING
OKKENHAUG jr.

Brenner for Dale- Gudbrand

bantbyer og istedenfor feltutbygging på landsbygda. En slik Allgrønn-landsby planlegges nå på et tomte- område i Oslo.

– Vi må jo møte den lite gjennomtenkte byggeskik- ken mange steder i Norge med noe, sier Okkenhaug, og avslører en ikke alt for stor tro på arkitekter og planleggere generelt.

Arendal som kanalby er et annet prosjekt som Okkenhaug har stått midt i siden starten i 1989. Nå begynner de å se resultater.

Allgrønn har også etablert kontakt med Urban Vil- lage Group i England, der Prins Charles er en sentral person.

Det var på mange måter tilfeldig at interessen for Hundorp ble vakt igjen, etter tida på folkehøgskolen. Okkenhaug har hytte nær Risør, ved siden av Ras- mus Stauri, sønn av tidligere folkehøgskolerektor Are Stauri. De kom for noen år siden inn på Hun- dorp, og Rasmus nevnte at stedet lå helt dødt. Idé- makeren Okkenhaug tente tvert.

– Rådmannen og den forrige ordføreren, Arne Her- næs, ga meg stor tillit som lot meg få gjennomføre det jeg gjorde i fjor sommer, sier Okkenhaug. Han mener at det faktum at han kom utenfra kanskje har vært med på å forløse noe. Det har muligens vært vanskelig for folk i bygda å få til noe, siden stedet har ligget ubrukt i så lang tid?

– Jeg har både kjent gården og har respekt for den. På den andre siden har jeg ikke hatt de bygdemessige bindinger.

Men nå er bygda interessert i å følge opp. I sommer vil det gå opp for folk flest i midtdalen at de har går- den til egne kulturaktiviteter, spør han. Prosessen er i gang.

Okkenhaugs første forsøk gikk på å utvikle stedet til et tyngre reiselivsprosjekt. Kapitalmangel førte til at den ambisiøse tanken aldri kom ut over forpro- sjektstadiet. Man var noen år for seint ute. Takk og pris.

– I ettertid, for stedets skyld, er jeg mye mer begeis- tret for det prosjektet som nå foreligger, sier Okken- haug.

Han ser fram til sommerens aktiviteter på stedet; turistkontor, utstillinger, kulturaktiviteter, ulike møter. Den utbyggingstakten stedet nå får, synes også riktig. Han blir nesten blank i øynene når vi på rundturen oppdager at folk fra stedet alt er i sving med klargjøring til åpningen 20. juni.

På kort sikt (ett til to år) ser Erling Okkenhaug for seg at nybygget er ferdig. Kommunen har da leid det ut til et kulturinteressert driverpar, til selvkost. Det er kommet avtaler med en del brukergrupper om møter og seminarer for mer nisjepregede arrange- menter, det vil si med et deltakerantall opp til 30. Det er også bygd opp en viss kompetanse på stedet på mytologi, fornminner og kristningsverket.

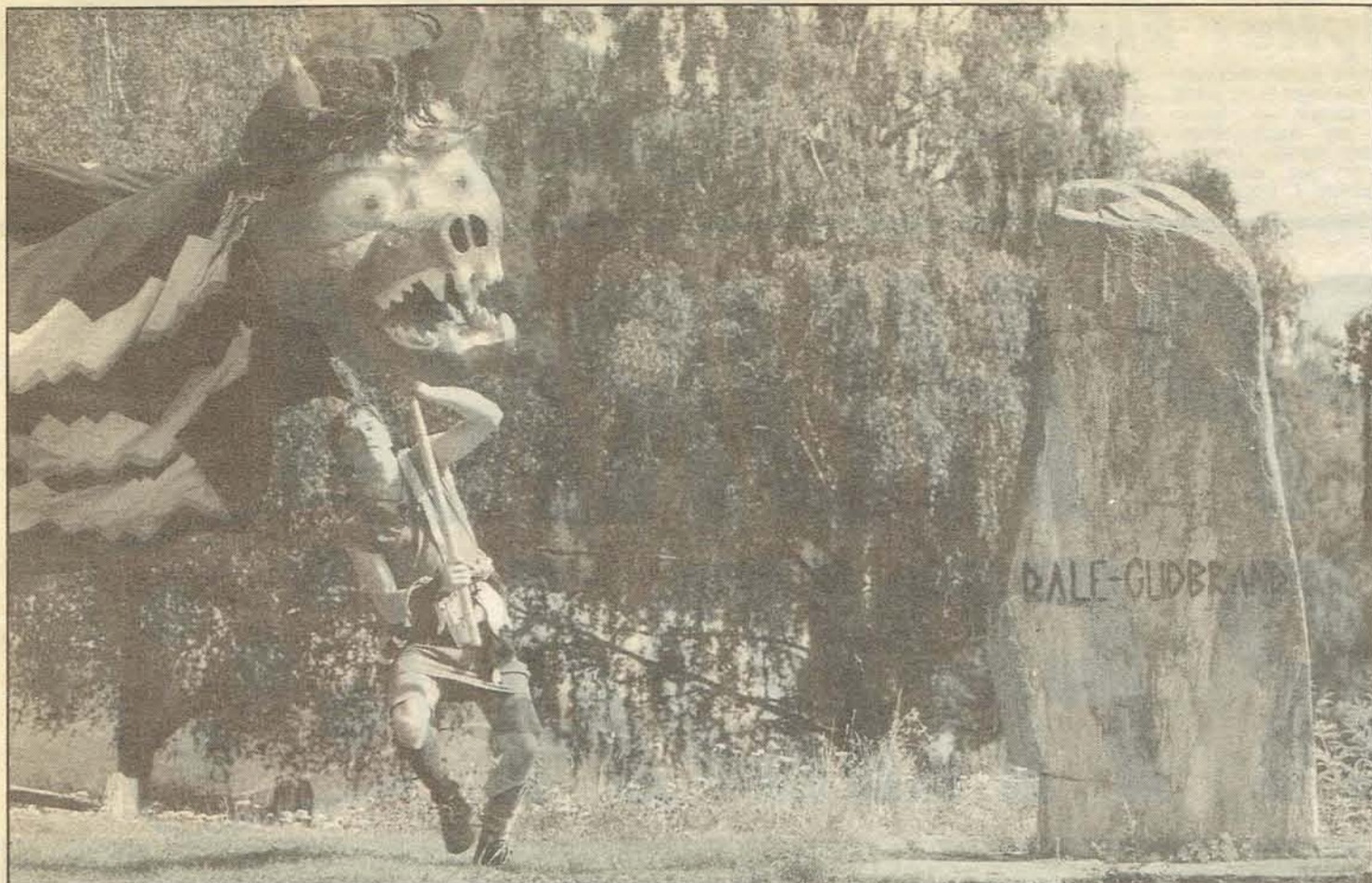
På noe lengre sikt har en Kvernes-låven, men et enormt bygningsvolum. Når stedet har fått enda stø- re betydning, kan den etterhvert bli noe a la kultur- huset på Stiklestad.

– OL og Hundorp?

– Skal hele LOOCs kulturidé knyttes til den virkeli- ge virkeligheten, så kommer de ikke utenom Hun- dorp. Jeg har stor sans for den historisk inspirerte design som OL-folkene har utviklet, men uheldigvis ligger Hundorp fire kilometer nord for Ringebu. Hadde stedet ligget i en OL-kommune, hadde LOOC kastet seg over det. Likevel bør de nå snart innse hvilket sted dette er. Når selv feitsildfiskerne prøver å få ut OL-penger, så hvorfor ikke Hundorp?

– Enhver bygd eller ethvert sted med respekt for seg selv har sitt spel. Bør det være et historisk spel på Hundorp, der møtet mellom Dale-Gudbrand og Hel- lige Olav skildres?

– Jeg er ikke så sikker på det. Selvsagt er et spel en måte å markere et sted på. Men Hundorp har sine kvaliteter uansett. Jeg ville neppe gå i bresjen for å få til noe sånt, men hvis noen føler for det og vil gjøre det, så gjerne for meg. Jeg har mer sans for det som har vært prøvd på Maihaugen, såkalte vandrespill, der folk kan gå rundt fra post til post der det skjer ulike ting.

Midgardsormen er sentral når den norrøne mytologien skal nøstes opp på Dale-Gudbrand gard i Gudbrandsdalen. (Foto: Jan-Petter Dahl)

NORRØN PARK

på tunet

til Dale-Gudbrand

HUNDORP (Dagbladet): Midgardsormen herjer, Fenrisulven biter armen av Tyr, Balder blir henrettet av sine gudekolleger, Tor tordner, og Frøya synger sin kjærlighetssang og leter etter sin elsker. Det nærmer seg ragnarok på Dale-Gudbrand gard i Gudbrandsdalen. For alt satses på at nettopp denne garden skal bli sentrum for norrøn mytologi i Norge.

Av **KATRINE SÆVERUD**

– Det var her hedendommen ble knust. Den mest dramatiske be-retningen i Snorre Sturlasons saga foregikk på denne garden, sier Erling Okkenhaug som er prosjektleder i Sør-Fron kommunes forsøk på å gjøre Dale-Gudbrands gard viden kjent. For dette er gudbrandsdalens svar på Stiklestad hva historisk sus angår.

– Da Dale-Gudbrand fikk vite at Olav den hellige var på vei, var han overbevist om at gudebildet de hadde i bygda ville få ham til å tenke seg om to ganger før han kom med kristendommen sin, forteller Okkenmo.

Knuste gudebildet

Men Olav hadde forberedt seg godt. Han kom til gards akkurat i det sola sto opp. «Her er min gud», sa han. Alle snudde seg og så rett på sola og det skarpe morgenlyset. I samme øyeblikk tok Olavs mann, Kolbein Sterke, og svingte slegga. Det hedenske gudebildet knuste, og ut krøp både ormer, padder og mus så store som katter.

– De var nok velfødde etter alle offergavene, men jeg lurer på hva Olav den hellige hadde gjort dersom det hadde regnet den morgenen? Da hadde vi kanskje trodd på 'n Tor og 'n Odin stadig vekk her i Gudbrandsdalen, sier Okkenhaug. Han røper dessuten at det i høst skal arrangeres se-

minar på garden under temaet: Angrer Kolbein Sterke?

– Vi tror gudene svever rundt her fortsatt. Historien fra 1021 har gitt en egen kraft til stedet. Derfor inviterer vi kunstnere til å komme hit og la seg påvirke.

Og kunstnerne kommer. På veggene henger mange av illustrasjonene fra Tor Åge Bringsværs tolvbindsserie om norrøn mytologi. Gino Scarpa har fordypet seg i Lokes forsøk på å stjele Frøyas smykke mens hun sov. Han skaper seg om til en flue, og har ingenting imot å vandre rundt på Frøyas nakne bryster. Stella East har tatt for seg Skade og Njård.

I en uke har garden hatt besøk av Stella Polaris, en teater- og gjøglergruppe som har latt seg inspirere av det mytiske til å framføre et skikkelig ragnarok.

Ignorerte signalene

– Årsaken til ragnarok var at guderne ignorerte signalene de fikk. Akkurat som vi ignorerer naturens signaler i dag. Tsjernobyl brennende oljebrenner i Kuwait blir fort glemt, ragnarok kommer nærmere og nærmere. For meg er Midgardsormen like mye et symbol på den forurensing vi driver i dag. Derfor legger jeg inn et besøk til Nikkel og Murmansk der Loke oppdager at skogen dør av den sure nedbøren. Nok et tegn på at det går mot ragnarok, sier instruktør i Stella Polaris, Per Spildra Borg.

Merete Klingen, en av initiativtakerne til teatergruppa Stella Polaris, leder an i avslutningsscenen. Dale-Gudbrand gard er perfekt for norrøne spel, mener medlemmene av Oslo-gruppa.

Loke (Terje Mentijarvi) advarer sine gude-kolleger. Ragnarok er nær. (Foto: Jan-Petter Dahl)

Nytt liv for gamle gudar

Av JOSTEIN HERNÆS

SØR-FRON: I kveld er det friluftsteater på Dale-Gudbrands gard. Det er teatergruppa Stella Polaris frå Risør som sett opp «Ragnarok».

- Vi ønskjer å ta fyrste steget på vegen mot at Dale-Gudbrands gard blir eit eige for heile verda. Vi skal vekke til live dei gamle gudane, med eigne tekstar og tekstar henta frå den norrøne mytologien, seier teatersjef Per Spildra Berg.

Stella Polaris består av seks til åtte personar vinterstid, da dei mellom anna reiser rundt med dukketeater. Om sommaren trekkjer dei med seg eit 20-tals ungdommer, og reiser rundt med teater og sirkuskarneval på byfestar, festivalar og liknande.

- Vi ønskjer å legge eit mytisk innhald i det vi gjer, seier teatersjefen, overvelda av miljøet på og rundt Dale-Gudbrands gard på Hundorp.

I «Ragnarok» pussar dei støvet av gudar som har ligge i dvalen gjennom 1000 år.

- Nå reiser dei seg og kjem tilbake. I dette stykket møter vi alle dei store norrøne gudane, og kvar karakter fortel korleis dei hadde det på vegen mot Ragnarok. Vi ser symptomane på eit nytt Ragnarok i dag, med Tsjernobyl, brenning av oljebrønner i Kuwait og liknande. Vi trur likevel ikkje dommedag kjem som eit smell, men at det skjer over tid slik at folk blir gjort bevisste og endrar retning, seier Per Spildra Berg.

«Ragnarok» er ei blanding av forfattarskap og improvisasjon.

Odin, Tor og Frøya. Dei gamle gudane skal fram i lyset under friluftsteateret på Dale-Gudbrands gard i kveld.

- Maskene har skodespelarane laga sjølve. Sangane er improvisert fram i skogane rundt Risør.

Gjennom dette har vi forsøkt å skape ei mytologisk nerve gjennom det heile, seier Per Spildra

Berg, som håpar på mange midtdølar til forestillinga i kveld.

Kultur

Fargerikt og mystisk i Dale-Gudbrands ånd

Kvitekrist var gløymt og tordenguden Tor var for ei lita stund herre att på Dale-Gudbrand sin gard på Hundorp, då teatergruppa Stella Polaris fredag ga nytt liv til dei gamle norrøne gudane våre. I ei historisk oppsetjing av skodespelet «Ragnarokk» kunne publikum følgje gudane i deira verd av mystikk, gjennom krig og kjærleik til undergangen-ragnarokk - og det nye livet.

Av Erik Kjæstad

Det må ha vore skjebnen som greip inn og fjerna dei siste strålane frå kveldssola nett idet dei norrøne gudane entra friluftsscena på tunet til Dale-Gudbrand sin gard. Ja, det var mest så ein kunne vente å høyra hånlateren til sørfronshøvdingen runge mellom husveggane. Som kjent var det jo sola Heilag Olav gjorde til symbol for guden sin då han kristna sørfrøningane. No var garden i Tor og Odin sin vald.

Dramatikk vart det nok av for dei vel 170 frammøtte bygdafolk så vel som langvegsfarande, under framsyninga av «Ragnarokk». Trufast til dei gamle segnene spinn forestillinga frå det eine voldsomme klimakset til det andre: Tor i kamp med Midgardsormen, Balder sin død, æser i vill kamp med jotnar. Publikum gispår når Loke brått spy ut ein kaskade av eld. Djupe trommer forsterkar verknaden. Spanande rekvisittar og gode kostyme flyttar oss tusen år attende i tid.

Ei tilvere dominert av krig, vald og frykt for jotnar og overnaturlige fantasifostre var tildelt gudane i Åsgard. Men like fullt gleid dei nokså bekymringslaust gjennom kvardagen. Utan å bry seg om teikn på at deira etablerte verd var truga av undergang. Frøya, Balder og Loke såg faren og spådde undergang. Odin-allfaderen - visste kva som kom til å skje, men hadde ingen rett til gjennom visdomen sin å åtvare dei andre.

Brått er det for seint. Ragnarokk er over dei, men fortapte er dei likevel ikkje. Æser og jotnar vert fødte på ny i ei verd av vennskap og glede, i ein æra som gjev alle ein ny sjanse.

Det var såleis ikkje berre opplevinga av det fargerike skodespelet som var å hente på Sør-Fron fredag. Ein fekk ikkje så reint lite livsvisdom frå edda-diktet Voluspå i tillegg. Noko som kan komme godt med i dag også, skal vi tru regissør Per Spildra Borg, som også er kunstnerisk leiar i teatergruppa Stella Polaris.

— Dagens samfunn er kanskje også på veg inn i ragnarokk, så ein advarsel skadar ikkje. Men hovudoppgåva vår er å skape blest om dei norrøne gudane, og å pirre nyfikna hos folk såpass at dei går heim og fordjupar seg i stoff om den norrøne mytologi-

— Eg tør! Eg, Tyr, legg høgre armen - sverdarmen - i gapet på Fenrisulven! Det vanta i alle fall ikkje på dramatikk då dei gamle gudane kappast.

en. Gjere folk bevisste på sin eigen kultur, rett og slett, seier regissør Borg til GLT.

Truleg er det her fødd ein suksess. Publikum likte svært godt det dei såg, og både skodespelarar og primus motor Erling Ok-

kenhaug jr. var nøgde med forestillinga. Okkenhaug kom med ideen til skodespelet og lovar fortsatt aktivitet på sørfrøningane sin gard.

— Denne garden skal aldri stå tom meir. Han er jo fin som til

dømes kursstad også, og andre teatergrupper kunne sikkert tenkje seg å nytte garden. Ragnarokk-spelet er einestående her i landet og skal innstifast som tradisjon - det er ein lovnad, seier Erling Okkenhaug.

Gjøglarane kjem! Stella Polaris er av dei svært få profesjonelle teatergruppene i Norge som profilerar gateteateret sin kunst.

Til musikk og med vaiande faner og flagrande kappe erobra Odin, den vise og framsynte-scena. Og publikum.

— Denne garden skal aldri meir stå tom, lovar Erling Okkenhaug jr. (Fotograf: Erik Kjæstad)

Ragnarokk i Sør-Fron

Per Spildra Borg har skrevet scenariet til «Ragnarokk», som framføres på Dale-Gudbrands gard i kveld. Midtgardsormen (t.v.) og Hugin er med.

Tor brøler mot Midtgardsormen. Monstret kveiler seg rundt ham. En skikkelse med lærmaske tar en støyt av ei vinkagge. Voldsomme flammer står fra munnen hans høgt opp mot himmelen over Dale-Gudbrands gard på Hundorp. Der møter de norrøne gudene sitt ragnarokk i kveld.

Av Stian Sønsteng

En ny opplevelse venter på deg på Dale-Gudbrands gard i kveld. Etter nærmere 800 år i eksil, vender Dale-Gudbrands guder tilbake til garden på Hundorp. Gjennom teatergruppa Stella Polaris vil de oppleve sitt Ragnarokk, i et visuelt stykke hvis fotefar går langt utenom allfarveg.

Hva er det så den gode Erling Okkenhaug junior har funnet på denne gang? Jo, — han har dratt til gards ei teatergruppe som nettopp hadde begynt å jobbe med norrøn mytologi som tema, når prosjektlederen ringte for å bestille et stykke av en slik karrakter.

— Det var nesten magisk, sier Per Spildra Borg som leder gruppa. Han er kjent for å ha dratt gjøgleriet inn på scenen i Norge. Er du litt fascinert av middelalderen, markedsgjølere, rottefangere og menneskets forhold til naturkreftene, kan det være verdt å se hva karen har funnet på denne gang.

Per Spildra Borg er en mann det ikke er verdt å kimse av. Idékonseptet hans, hvor frittstående

teatergrupper skal gjøre Lillehammer til en norrøn landsby under vinter-lekene i 1994, er tatt inn i planleggingsarbeidet til LOOC.

Stella Polaris består av skuespillere fra 15 til 36 år. Mange har andre yrker eller er skoleelever resten av året, men bruker sommerferien på gjøgleri. Grup-

pa, som har hovedsete i Risør, blir stadig oftere brukt ved festivaler og parader for å skape liv i by eller bygd. At de klarer det, er det ingen tvil om. Flammeslukere, narrer, store figurer og gudene vet hva, kjennetegner gruppen. Mange av effektene blir brukt i kveldens stykke.

Terje Mentyjærvi spiller den flammeslukende Loke i «Ragnarokk», som spilles på Dale-Gudbrands gard i kveld. Mens de norrøne gudene møtte sitt ragnarokk, er kanskje dagens samfunn på veg inn i sitt, mener teatersjef Per Spildra Borg.

«Ragnarokk» er meget visuelt, og hele Dale-Gudbrands gard tas i bruk. Bildet viser en kraftfull stokkekamp.

Odin spilles av Erlend Tveite. Kostymene som brukes i «Ragnarokk» kan ta pusten fra mange. Her innbys til mystikk og gudene vet hva...

Hundorp er Gudbrandsdalens best bevarte hemmelighet - ja, landets hemmeligaste fornminne. Staden der kristningsverket til Olav den heilage fekk gjennombrøtet sitt i år 1021 med klubbeslaget som ga Sør-Fron kommunevåpen, har aldri vore utnytta som den attraksjonen det verkeleg er. Nå er planane lagt fram for ei utvikling til eit opplevings- og kompetansesenter for norrøn mytologi og eit kultur- og studiesenter for Gudbrandsdalen, kombinert med overnattings og serveringsbedrift. Mannen med ideane er Erling Okkenhaug jr., sjølv gamal elev ved Gudbrandsdalens Folkehøgskole i Are Stauri si tid.

Erling Okkenhaug jr. på veg opp av gravhaugen. Dale-Gudbrand var ikkje til stades.

Kva er Hundorp?

Hundorp er staden der hedenskap og kristendom møttest. Snorre har skildra møtet der mellom Olav Haraldsson og Dale-Gudbrand, og episoden i år 1021 er mellom dei mest visuelle og dramatiske frå kristninga av landet.

På Hundorp ligg det idag åtte gravhaugar og ei kvadratisk steinsetting. I 1775 var det bevart tolv gravhaugar og ei sirkelrund steinsetting m.m.

Rasmus Stauri starta folkehøgskole på Kvam i 1902 og flytte han til Hundorp gard i 1915. Familien Stauri dreiv skulen fram til 1982, og i denne tida var skulen eit kulturelt tyngdepunkt i dalen. Gudbrandsdal Ungdomslag kjøpte og dreiv skulen til internatet brann i 1987.

Ved 900-årsfesten for slaget til Kolbein Sterke i 1921 var kong Haakon til stades saman med andre representantar for regjering og Storting. "Prosjekt Dale-Gudbrand", som det blir kalla, har 1000-årsjubileet i år 2021 som endeleg siktemål. Eit stuttsiktig mål er OL-94.

Hundorp frem fra glemselen!

Idéskissa som han har lagt fram - og han presiserar at arbeidet ennå er i eit stadium der alt kan hende - bygger på tre hovuddelar: Fornminnene, med arkeologisk utgraving og utstilling, folkehøgskolane si historie i Norge, med utstilling og studiesenter, og norrøn mytologi, med bibliotek og studiesenter, men ikkje minst: Eit "multi-sensorisk opplevingscenter" der lys, bilde, teatereffekter, vind, kulde, varme, lukt og smak gjen-skaper ei mytologisk verd.

Ikkje II Tor Gigante

- Eg ser vidare enn til Tor med Hammaren som slår elektriske gneister. Eg tenkjer meg framfor alt ikkje noko mytologisk svar på eventyrgrottene i Hunderfossen. Eg vil ikkje berre sjå attende til kva vikingane opplevde, men og sjå på kva mytologien er idag, korleis mytene lever med oss, mellom anna i kunstarter som bildande kunst og dans, seier Erling Okkenhaug.

- Eit leikeland for barn og vaksne - publikumsvenleg, men på eit høgt nivå.

- Menneskja gjorde seg gudar for å skjønna naturen ikring seg. Nå har vi fjerna oss frå naturen og er på veg mot eit økologisk ragnarokk. Kan hende at vi på nytt kan læra å skjønna naturen gjennom mytologien, fabulerar Okkenhaug.

Jakt på investor

Men det viktigaste som må skje i næraste framtid, er å finna ein investor til oppbygginga av som gjestegard av internatbygget som brann i 1987. Huset må stå ferdig til 1992, om ikkje brannforsikringa på fire millionar skal gå tapt. Okkenhaug er ute etter ein investor eller sponsor som vil gå inn på ei

kontrakt der dei fire millionane skal pløyast attende i opprusting av dei andre bygningane på den gamle folkehøgskulen. Samtidig må dei som skal bygge og drive gjestegarden vera viljuge til å la seg binde opp i eit avtaleverk som sikrar den kulturelle vinklinga av drifta på staden som heilheit.

- Vi må bygge opp prestisjen omkring Hundorp som kulturstad, seier Okkenhaug, som kaller seg "profesjonell idémakar".

- I tillegg til dei tre hovuddelene

ikkje tok utgangspunkt i det særmerkte ved staden. Hundorp har ei historisk forankring som bringer tanken over på stader som Stiklestad og Hafsråsjord. Fylkesarkeologen og fylkeskonservatoren støtter fullt opp om planane. Anlegget på Hundorp vil få ei nasjonal vinkling. Det blir den fyrste staden i landet som tar for seg norrøn mytologi på skikkeleg vis. - Mange har venta på at Sør-Fron skulle ta opp denne hansen.

- Eg har arbeidd med norrøn

nemleg fått i hendene eit hefte om matstellet før år 1500...

I løpet av våren må ein snekre ihop ei samlepakke som kan presenterast for investorar.

- Eg ser ei varig rolle for meg sjølv i dette prosjektet, seier mannen som er på veg til å få Arendal til å grave opp att kanalen gjennom byen.

- Ei av oppgåvene mine er å få finansfolk, byråkratar, politikarar og kulturfolk til å arbeide saman mot eit felles mål.

Arkitektfirmaet Drange Aanensen frå Arendal, som er ekspertar på rehabilitering, arbeider nå på skissestadiet med korleis den oppbygde gjestegarden skal sjå ut. Bygningen må sjølv sagt gli inn i tunet utan å bryte heilheiten.

Nybygg for overnatting og servering

Gjestegarden er tenkt som ein serverings- og overnattingsstad. I det andre bygningane kan det bli møte- og utstillingslokale. Sorenskrivargarden med dei flotte veggmaleria kan nyttast til konsertar, utstillingar og seminar. Delevégane må vekk så dei gamle salane kjem fram att. I staburet kan det bli eit fast galleri.

Den gamle gymnastikk- og teatersalen kan restaurerast og brukast. I denne bygningen blir det og plass til folkemusikkarkivet som nå blir samla. Steinhuset, "festningen", kan bli turistkontor. Kanskje kan kjellaren under gym-salen bli mytologi-museum. Ein del av kjellaren i nybygget kan nyttast til utstilling av fornminner. Her tenkjer ein både på å flytte ting attende frå oidsaksamlingen, og på ting som eventuelt kan bli grave ut på Hundorp. Her må ein setja strenge krav til brannsikring. Den såkalla snekkerbustaden

kan bli eit kunstnarsenter av eit eller anna slag. Styrarbustaden og to andre bygningar som stenger for utsynet mot Olavshaugen, må rivast eller flyttast.

Okkenhaug har og innleidd ein dialog med den nye eigaren av nabogarden, Ole Kvernes.

16 mill. kroner

Nybygg og restaurering/ombygging samt utomhusarbeider er berekna til 16,6 mill. kr. Av dette prøver ein å få ein hovudinvestor til å ta ti millionar. Resten vil ein dekke med forsikringssummen og offentleg tilskot. Driftsbudsjettet for nybygget syner eit overskot på snaut 300.000 kroner til dekning av kapitalutgifter.

Driftsbudsjettet for dei andre bygningane syner eit underskot på 222.000 kroner som må dekkast av tilskotsmidlar o.l.

Ein bautastein som har vore del av eit større mønster.

er 6-8 del-element på idéstadiet. Ei av oppgåvene framover blir å få desse del-elementa til å vekse og "henge på greip".

Idémakaren legg vekt på at heile prosjektet må vera konkret og bearbeidd for å trekke investorar.

Utgangspunkt i kulturhistoria

Til sjølv forprosjektet har ein fått midlar frå fylkets sitt næringsfond. Til nå har ein arbeidd med planane i to-tre månader. Som kjent har andre idear vore prøvd og forkasta.

Felles for desse ideane er at dei

mytologi i fem år før dette, som idé, som fascinasjon. Eg veit kven eg skal snakke med for å koma vidare. Eg har eit vidt kontaktnett blant kunstnarar og teaterfolk, sier Okkenhaug som ser for seg eit multi-sensorisk museum i ein av bygningane. I ein gravhaug der det går an å gå ned (han har truleg vore nytta som potetkjellar) tenkjer han seg holografiske effekter eller noko liknande. (I gravhaugen fann vi i førre veka aviser frå 1949).

Okkenhaug kastar idear rundt seg og strekar under at nå er prosjektet i idé-innsamlingsfasa. Ein av dei siste: Servering av mat frå verkeleg gamal tid. Han har

Dette er bitane i idé-mønsteret:

1. Overnattings- og servicebedrift, kursstad, seminarar
2. Utstilling som på ein ny måte presenterar dei utallige fasettane av norrøn mytologi.
3. Bruk av kulturlandskap, gravhaugar og oldsakfunn
4. Utstilling som omhandlar kristningsverket i Norge - og motstanden mot det
5. Ulike pedagogiske tilbod, skulebesøk
6. Eit kulturelt senter for Gudbrandsdalen, utstillingar og galleri
7. Folkemusikkarkiv for Gudbrandsdalen
8. Utstilling og bibliotek om folkehøgskolehistoria
9. Mogleg samarbeid med nabogarden

Fylket vil satse på Hundorp-historia

Av JOSTEIN HERNÆS

SØR-FRON: - Sør-Fron kommune har vist vilje til å satse på å utnytte fornminna på Hundorp, og vi vil vera med. I fyrste omgang vil vi skilte og sette opp informasjon på fire språk. Vidare er det behov for pleie og stell av fornminna. Å opne gravhaugane er imidlertid ikkje aktuelt i overskueleg framtid, seier fylkesarkeolog Harald Jacobsen.

Fylkeskommunen er i gang med ei planmessig skilting av fornminna i Oppland, og dei har fått 200 000 kroner til dette formålet frå Riksantikvaren. Dette beløpet skal delast mellom Hundorp og Einang i Valdres.

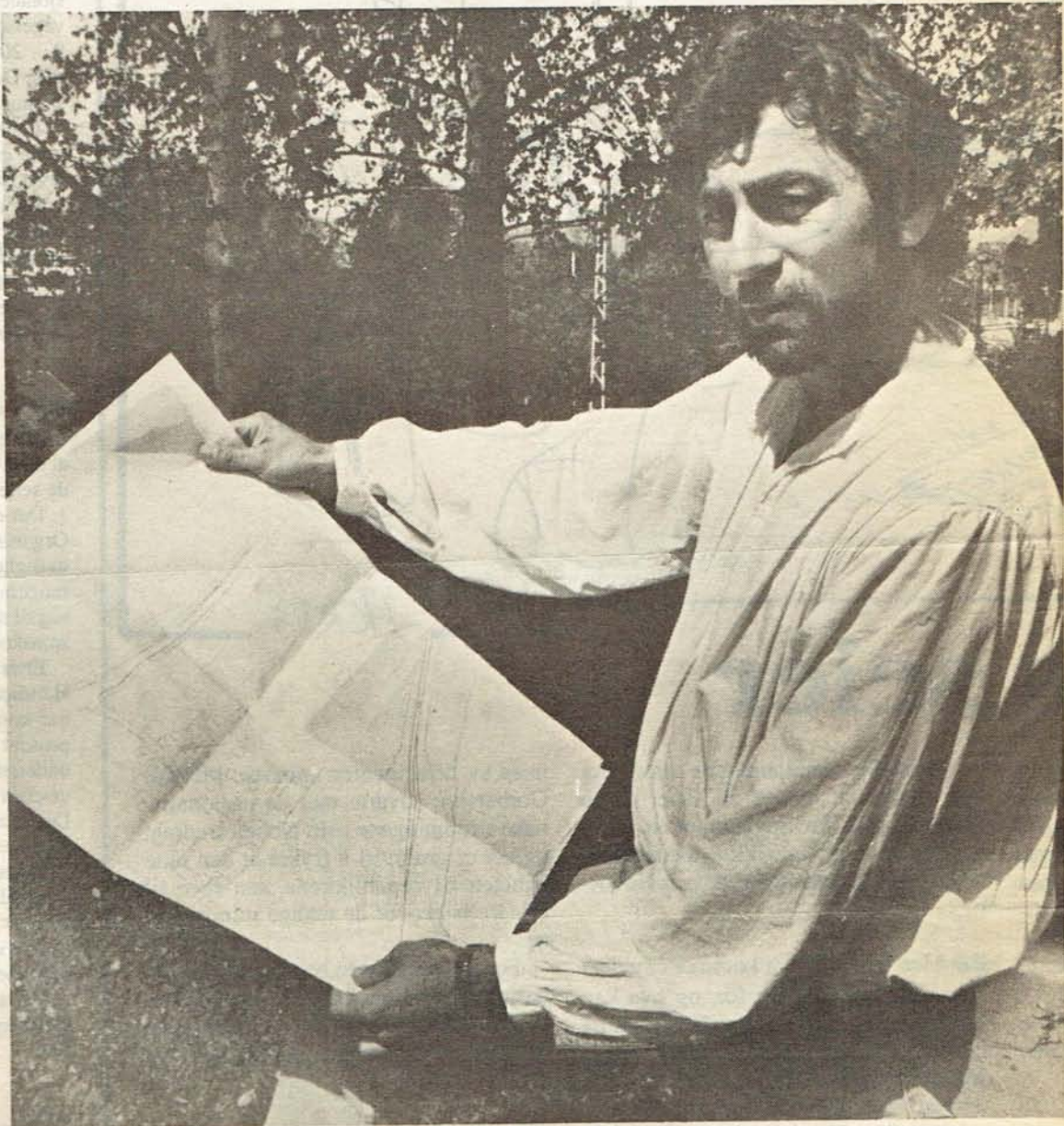
- Når det gjeld Hundorp, vil vi i år utarbeide og sette opp skilt om historia. Vidare er det nødvendig med ein del skjøtsel av pleie når det gjeld gravhaugane. På sikt kan det vera aktuelt å restaurere ein eller to haugar, seier Jacobsen.

- Kan det vera aktuelt å gjennomføre nye utgravingar på området?

- Det finnst ei ganske etterrettelig historie om at det i toppen på ein av haugane finnst ein runestein. Denne skal vera fylt ned i nyare tid, og det kan bli aktuelt å grave etter steinen. Å opne gravhaugar er imidlertid ikkje aktuelt i overskueleg framtid. I tillegg til at det ville vera eit økonomisk tungt lyft, er haldninga i dag den at gravhaugar skal takast vare på slik dei er.

- Fryktar du ikkje at auka turisttrafikk vil slite ned området?

- Dette er ein hårfin balansegang. Så lenge den auka trafikken ikkje

Fylkesarkeolog Harald Jacobsen seier Hundorp er det viktigaste fornminneområdet i Oppland, og fylket vil gjennomføre tiltak for å gjera fornminna lettare tilgjengelege.

går ut over fornminna, ønskjer vi at dei skal vera lettast mogleg tilgjengeleg. Det er liten vits i å sikre fornminna dersom folk ikkje skal få tilgang til å sjå dei, seier Jacobsen.

Han meiner områda rundt gravhaugane vil tåle mykje, men at dei likevel vil trenge pleie og stell.

Hundorp er eit prosjekt fylkeskulturetaten ønskjer å utvikle vida-

re. - Dette er det viktigaste fornminneområdet i heile Oppland. Vi vil vera engasjert i dette også i åra framover, seier Harald Jacobsen.

SØR-FRON

nasjonalt stopp-punkt i
midt-Gudbrandsdalen

Sør-Fron kommune har lagt ned store beløp i kommunal infrastruktur. Dette kommer alle i Sør-Fron tilgode, enten man benytter lysløypene, industriområdet Frya, om man vil bygge hus eller handle i ett av de hyggelige kommunesentra. Skole, miljø, et fremtidsrettet landbruk og en vennlig villmark kan stå som stikkord for Sør-Fron. Kommunen satser nå også fremtidsrettet på viktige minner fra fortiden. Området rundt Gudbrandsdal Folkehøyskole var i 1021 åsted for Olav den Helliges kristning av Gudbrandsdalen. Nå kan det bli sentrum for fornminner og produksjon av souvenirer med rot i norsk mytologi og vikingehistorie på stedet.

- Et utropstegn i Gudbrandsdalen!

En nasjonal begivenhet

■ Eiendommen Gudbrandsdal Folkehøyskole kan bli Sør-Fron kommunes mest interessante i årene som kommer. Folkehøgskolebygget brant for tre år siden. Nytt skoletilbud på stedet er ikke aktuelt.

Men eiendommen på Hundorp er spekket med fornminner. Tilknytningen til sagatiden er sterk. Historien om Olav den Hellige, som i år 1021 knuste avgudbilder av Tor, så mus og ormer myldret, husker de fleste. Dengang overga Dale-Gudbrand og mennene hans seg til Kvite-Krist.

Planen er å lage et selskap, som med kommunal deltagelse, kan utvikle et senter. Fornminneutstilling, en årlig framførelse av de dramatiske kristningsbegivenheter fra 1021, opparbeidelse av kultursti og produksjon av lokale, historisk interessante souvenirer utgjør deler av prosjektet. Kanhende blir det laget modeller av klubba som Kolbein Sterke brukte da han knuste avgudsbildet i 1021, den klubba som i dag pryder kommunevåpnet til Sør-Fron.

- Her kan vi etablere en nasjo-

nal begivenhet, sier Erling Okkenhaug jr. som utarbeider forprosjekt vedrørende arealet. Han mener hele kommunen kommer til å bli trukket inn, og at E6 gjennom dalen vil få et nytt og viktig stoppested den dag sentret på Hundorp åpnes. Samtidig som turister og tilreisende vil kunne glede seg over sagesentret, kan stedet også bli et møte- sted for lokalbefolkningen.

Kommuneledelsen er med på ideen

■ Formannskapet har vedtatt å avvertere etter private interessenter, det vil bli tatt kontakt med fylkeskonservator, Maihaugen og Oldsaksamlingen, og det er vedtatt avsatt kr. 100.000 til forprosjektarbeidet. Kommunestyret har sluttet seg til planene.

Ordfører Arne Hernæs antyder at kano- og båttrafikk på Lågen kan utvikles i prosjektet. Fuglereservatene i Grafferdammen og Rykhussumpene tas med i planene.

Økonomisk har man et godt grunnlag. Det gjenstår fremdeles 3,5 millioner kroner av forsikringssummen, som ble utbetalt etter brannen.

Foto: Arne Hernæs

Erling Okkenhaug jr. var selv elev ved folkehøgskolen, for 20 år siden. I brev til Sør-Fron kommune sier han at det var her forståelsen av viktige kulturbegrep oppsto. Nå kan hans og kommunens idéer om lansering av norrøn mytologi og 1000 år gam-

le begivenheter danne grunnlag for et sentrum. Et utropstegn i Gudbrandsdalen! sier Okkenhaug jr. Han tror at prosjektet vil fange internasjonal interesse – samtidig med at man makter å beholde det genuint norske i sentrum.

**SØR-FRON
KOMMUNE**

2647 Hundorp

Tlf. 062-96 000

Telefax: 062-96 722

Ordfører: Arne Hernæs

Rådmann: Jan Reinert
Rasmussen

DRONNINGEN

fikk Dale-Gulbrands planer i posten

Dronning Sonja (til venstre) har fått tilsendt prosjektskissen for utbygging av Dale-Gudbrands Gård.

Da kronprinsparet besøkte de historiske tuftene i 1986, uttrykte Dronningen forbauselse over at dette historisk viktige området var så lite påaktet.

Nå kan hun studere planene for et norrønt mytologisenter og ideene for å markere Hundorp som et sted av nasjonal betydning.

Det er ordfører Arne Hernæs (under) som har sendt dokumentet til Slottet.

SIDE 2

6.2.7
5.4.9
Dronningen takker Hernæs

Hennes Majestet Dronning Sonja takker ordfører Arne Hernæs for informasjonen om Dale-Gudbrand.

Hennes Majestet Dronning Sonja takker for informasjonen om prosjekt Dale-Gudbrand. Ordfører Arne Hernæs i Sør-Fron sendte i slutten av februar den ferskeste prosjekt-mappen til Dronningen, siden hun hadde vist interesse for området under sitt besøk høsten 1986.

«Dronningen satte stor pris på Deres orientering», skriver sossjef Carl-Erik Grimstad i sitt brev til ordføreren.

Dronningen takker for Dale-Gudbrand-planene.

Takk fra Sonja

SØR-FRON: «H.M. Dronningen har gitt meg i oppdrag å takke for Deres brev og medfølgende informasjon av 27. februar 1991. Dronningen satte stor pris på Deres orientering».

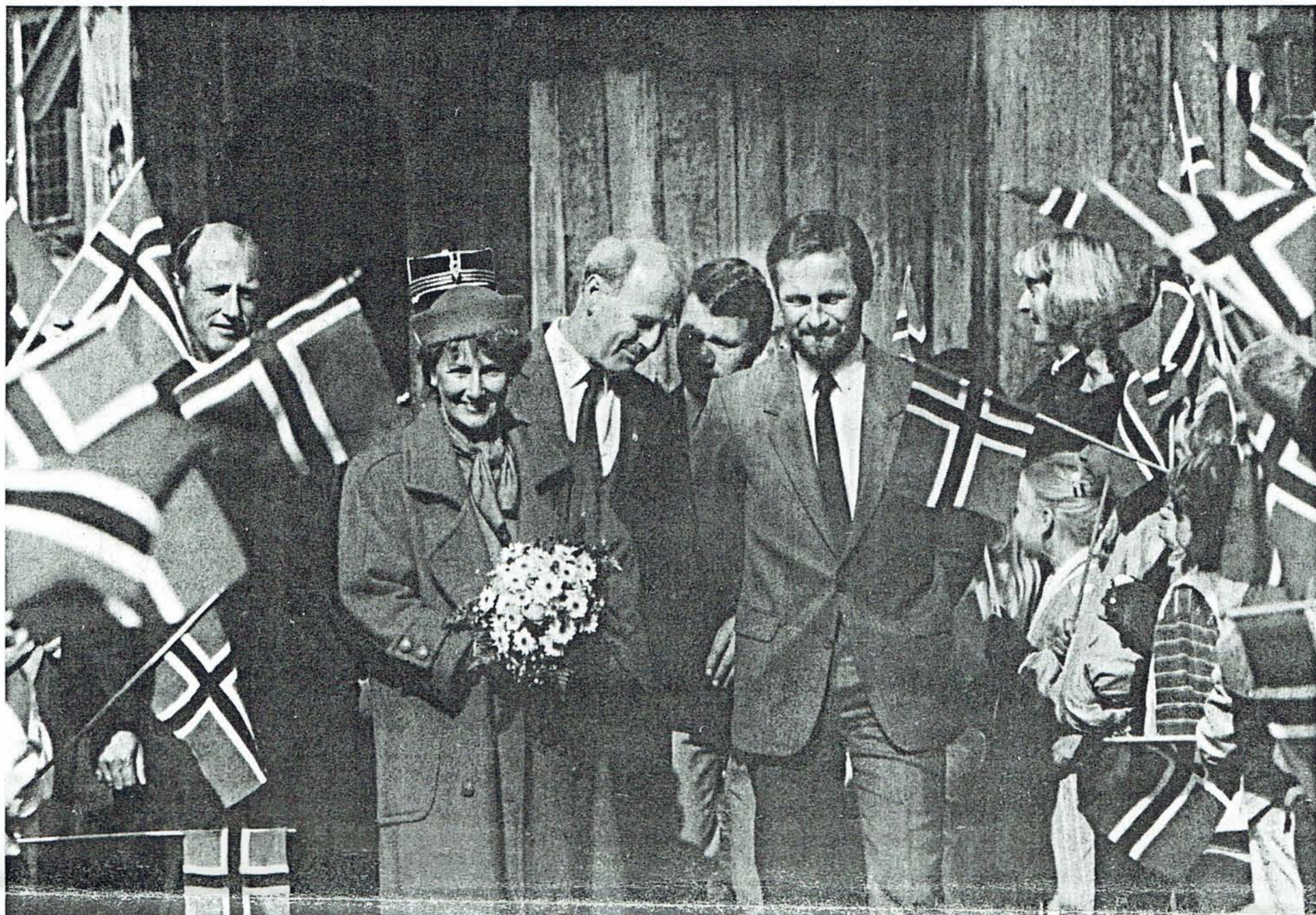
Slik lyder brevet fra Slottet, der Dronningen takker for å ha fått tilsendt planene for Dale-Gudbrands gjestegård på Hundorp.

Det var i slutten av februar at ordfører Arne Hernæs i Sør-Fron sendte Erling Okkenhaugs planer for utvikling av et norrønt mytologisk senter og en gjestegård på folkehøgskolen. Kronprinsparet gjestet Hundorp i forbindelse med sin reise gjennom hele Gudbrandsdalen i 1986, og daværende Kronprinsesse Sonja ga uttrykk for at hun fant det merkelig at dette historiske stedet var så lite påaktet.

Da Okkenhaugs planer for stedet forelå ferdig, mente ordføreren at Dronningen burde få se at noe er i feid med å skje på eiendommen.

Takkebrevet fra H.M. Kongens Kabinettsekretariat, er undertegnet av sossjef Carl-Erik Grimstad.

NYHETER

Dronning Sonja var i 1986 forbauset over hvor lite påaktet Hundorp var under sitt besøk i 1986, og nå får hun oversendt planene for området fra ordfører Arne Hernæs.

Dale-Gudbrand planer hos Dronning Sonja

HUNDORP: Da kronprinsparet i september i 1986 gjestet de historiske tuftene på Gudbrandsdal Folkehøgskole, ytre Kronprinsesse Sonja sin forbauselse over at dette viktige historiske stedet var så lite påaktet. Nå har Dronningen fått seg presentert planene for utviklingen av Dale-Gudbrands Gård.

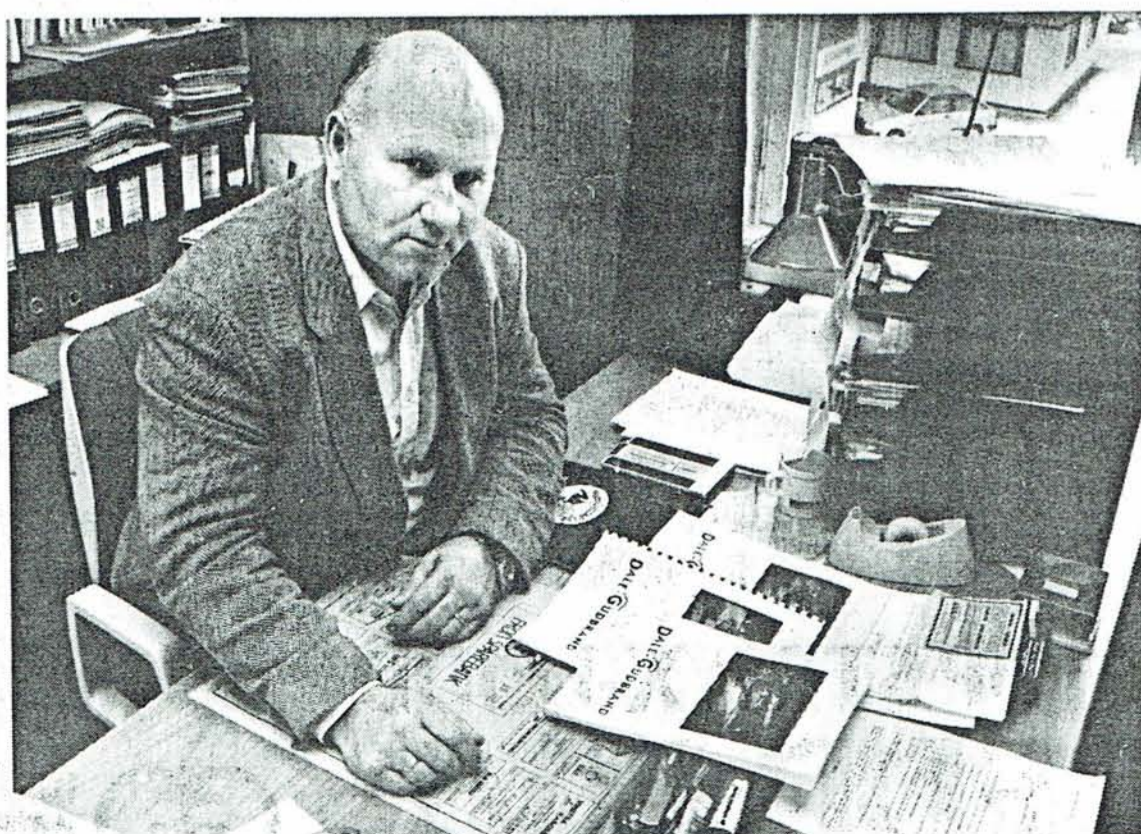
Av JOSTEIN HERNÆS

Erling Okkenhaug jr. har ferdig sitt konsept, og sammen med ordfører Arne Hernæs ønsker han å møte både kulturminister Åse Kleveland og miljøvernminister Thorbjørn Berntsen for å presentere planene.

Dronning-brev

Ordfører Arne Hernæs har også oversendt planene til Dronning Sonja, med bakgrunn i kronprinsparets besøk på Hundorp i 1986.

Under Deres besøk på Hundorp ytre De en forbauselse over at dette viktige historiske stedet var såpass lite påaktet. Jeg har ønsket å finne løsninger for å feire

Ordfører Arne Hernæs har oversendt konseptet for utvikling av Hundorp til Dronning Sonja.

Hundorp som et sted av nasjonal betydning, og vi har nå engasjert oss for å sikre at eiendommen blir bygget ut på en måte som ivaretar de historiske og kulturelle poten-

sialer, skriver ordføreren i dronningbrevet.

Besøket på Gudbrandsdal Folkehøgskole var ett av høydepunktene under kronprinsparets besøk i

Gudbrandsdalen. Kronprinsen sa dengang i sin tale at «historie er ikke bare noe man leser seg til i bøker, men også noe man kan føle og oppleve. Hundorp har røtter

direkte inn i fortida, og kan vise sammenhengen mellom fortid og nåtid, og også strekke linjene inn i framtida».

Hastesak

Utviklinga av prosjektet begynner etter hvert å bli en hastesak. Ordfører Arne Hernæs sier kommunen i løpet av omlag en måned må avgjøre hvor vidt de skal satse på Okkenhaugs prosjekt. Alternativet er en minimumsløsning.

I løpet av kort tid legger de opp til et møte med stortingsrepresentantene Syver Berge og Haakon Blankenborg, samt med sentrale personer i kulturlivet i dalen. I tillegg ønsker de et møte med to statsråder, eller andre representanter fra disse departementene.

Det er Erling Okkenhaug som har tatt kontakt med de sentrale myndighetene for å få til et slik møte. I brevene til statsrådene gir han uttrykk for at det forventes noe statlig engasjement. Miljøverndepartementet er fagdepartement for forninner og bygningsvern, og Okkenhaug anser derfor dette departementet som en naturlig samarbeidspartner. I et møte med kulturdepartementet, ønsker de blant annet å få klarhet i hvilke offentlige tilskuddsordninger som er aktuelle.

I et brev til kultursjef Bente Erichsen i LOOC, ber de også om et møte for å diskutere mulige innfallsvinkler for et samarbeid.

Senter på Hundorp

Sør-Fron bør satse på å gjøre Hundorp til et nasjonalt senter for kristningen av Norge og norrøn mytologi, mener Einar Okkenhaug. I går la han fram idéene sine på et åpent møte i kommunehuset. (Foto: Stian Sønsteng).

Side 12

21.09.90

Erling og Annar Okkenhaug (til høyre) jobber på spreng for å få ferdig forprosjektet for folkehøgskole-tomta på Hundorp. I går informerte de rådmann Jan Reinert Rasmussen (til venstre), ordfører Arne Hernæs og deltakerne på folkemøtet om sine idéer. (Foto: Stian Sønsteng).

Nasjonalt-historisk senter på Hundorp?

Hundorp kan bli et nasjonalt og historisk midtpunkt for kristningen av Norge. I går kveld ble sør-frøningene informert om kommunens tanker for hvordan folkehøgskole-tomta skal brukes.

— Hvorfor ikke bygge et autentisk hov? foreslo Hans Storbråten.

Av Stian Sønsteng

— Lillehammer sliter hardt for å skaffe seg det som ligger nedgravd på Hundorp. Sør-Fron kan gjøre noe barskt, som vil få OL-planleggerne til å se oppover dalen med respekt. Kanskje vil strømmen av OL-penger gå lenger nord i Gudbrandsdalen enn Ringeby?

— Dette sa Erling Okkenhaug da han i går kveld orienterte de fram-møtte på det åpne møtet i kommunehuset. Arealplanlegger Gunder Gabrielsen la fram utkast til Prosjekt Hundorp, og tok blant annet opp hvor den nye E6 skal gå, — hvordan Hundorp skal knyttes til denne, kulturlandskapsvern, og hvor ny bebyggelse på Hundorp kan komme.

Erling Okkenhaug (til venstre) er mannen bak idéen. Han utarbeider i disse dager et forprosjekt for de historiske områdene på Hundorp sammen med sin bror Annar Okkenhaug som er rådgivende ingeniør.

Erling Okkenhaug fra Oslo sysler med konseptutvikling, og hadde sammen med sin bror Annar Okkenhaug — som er rådgivende ingeniør — tatt turen til Hundorp for å legge fram det foreløpige arbeidet de på kommunens bestilling har gjort på forprosjektet som etter planen skal være ferdig om en snau måned.

Satse på det særegne

— Ingen andre har nettopp dette; gravhaugene, hovsplassen, historien omkring kristningen, og

den tradisjonsrike bebyggelsen. Hvis vi disponerer dette riktig kan Hundorp bli et fyrtårn i Gudbrandsdalen — ja i hele Norge. Vi kan lage et nasjonalt mytologisenter, sa Erling Okkenhaug som har erfaring fra et liknende prosjekt i Arendal. Okkenhaug var med å lansere idéen om å grave fram det gamle kanalsystemet i byen, for å gjøre Arendal til Norges Venezia.

— Et nasjonalt prosjekt frigjør nasjonale midler, for ingen har tidligere laget et senter for norrøn

mytologi og kristningen av Norge, sa Okkenhaug. Hadde også sett på trafikkhyppigheten langs E6 forbi Hundorp. Årsdøgntrafikken er på 5.150 biler, mens det i juli kjører 9.597 biler forbi på et gjennomsnittsdøgn. — Vi bør kunne få noen av disse til å stoppe opp på Hundorp, sa Okkenhaug entusiastisk.

I debatten etter innledningen tok Ole Widme og Ole Isum til orde for at folkehøgskole-eiendommen bør selges til private interesser som kan stå for både planlegging og utbygging. Widme fryktet at kommunen ikke rekker å føre opp den nedbrente hovedbygningen tidsnok til å få utbetalt de 3.5 forsikringsmillionene, mens Isum dro lønnsomheten av kulturelle aktiviteter i tvil.

Okkenhaug og ordfører Arne Hernæs kunne derimot forsikre at prosjekteringen ville gå vel så raskt som hvis private interesser skulle overta nå, og at en på et tidlig tidspunkt vil samarbeide med private medinvestorer.

— Vi må satse på kvalitet, sa Okkenhaug og nevnte flere suksessrike kulturelle tiltak. — Har vi noe skikkelig å tilby kommer folket — og kronene.

Foto: Stian Sønsteng

Nasjonalt senter i Sør-Fron

«Dale-Gudbrand» kan bli et nasjonalt sentrum for mytologi og kultur, mener Erling Okkenhaug jr. (til venstre). I går la han fram et skisseprosjekt over hvordan det historiske stedet på Hundorp kan utnyttes. På utgiftssida står det 16,7 millioner kroner. Men

fattige Sør-Fron kommune og ordfører Arne Hernæs vil prøve å slippe å betale noen ting. Nå starter jakten på private investorer.

Dale-Gudbrand på Hundorp skal bli et fyrtårn i Norge, og det skal ikke koste Sør-Fron kommune noen ting, mener Erling Okkenhaug jr. Her sammen med ordfører Arne Hernæs (t.h.). (Foto: Stian Sønsteng).

Dale-Gudbrand, — et senter for mytologi i Gudbrandsdalen og i Norge. Håper Erling Okkenhaug jr. (t.v.) og ordfører Arne Hernæs, avbildet i storstua på Hundorp. (Foto: Stian Sønsteng).

Dale-Gudbrand redder Sør-Fron?

Mens Sør-Fron kommune må bruke slaktekniven på budsjettet sitt, legges den første skissen for prosjektet «Dale-Gudbrand» fram. Et fullt utbygd mytologi- og kultursenter på Hundorp er kostnadsberegnet til over 16 millioner kroner.

Av Stian Sønsteng

Det er ikke-kommunale kroner det er snakk om. For nå starter jakten på en privat investor i ti millioners-klassen.

Nasjonal begivenhet

Dale-Gudbrand. En nasjonal begivenhet. Det legges ikke opp til beskjedne døla-framferd når Erling Okkenhaug jr. planlegger framtida for den historiske folkehøgskoletomta på Hundorp. Mannen, som sjøl var elev ved skolen i 69/70, har de siste ukene tatt for seg hvilke muligheter han mener stedet har.

Prosjektet Dale-Gudbrand er

ment å være et samlebegrep for utnyttelsen av de mange kulturelle og historiske kvaliteter som Hundorp gard har. Oppramset mener Okkenhaug at prosjektet kan inneholde følgende elementer:

- Overnattings- og servicebedrift, kurssted/seminarer.
- Utstilling som på en ny måte presenterer de utallige fasetter i norrøn mytologi.
- Feiring av kulturlandskap, gravhauger og oldsaksfunn.
- Utstilling som omhandler kristningsverket i Norge.
- Ulike pedagogiske tilbud (besøk fra skoler).
- Et kulturelt senter for Gudbrandsdalen, temporære utstillinger og galleri.
- Folkemusikkarkiv for Gudbrandsdalen.
- Utstilling som omhandler folkehøgskolehistorien med et spesielt folkehøgskolebibliotek.
- Samarbeid med nabogarden, et mulig utstillingsvindu for barn.

Den best bevarte hemmelighet i dalen

Erling Okkenhaug jr. mener utgangspunktet for prosjektet er å styrke Midt-Gudbrandsdalens

identitet og kulturarv, samtidig som dette blir en del av en reiselivsbygging og nyttiggjørelse av lokale ressurser og arbeidskraft.

I skisseprosjektet kalles Hundorp Gudbrandsdalens best bevarte hemmelighet. Fylkesarkeolog Harald Jacobsen slår fast at stedet er det mest monumentale fornminneområdet i Gudbrandsdalen, med åtte gravhauger, en kvadratisk steinsetting og en historie som går 4.000 år bakover i tid.

Gudbrandsdalens Folkehøgskole var et viktig kultursentrum inntil hovedbygningen brant ned i 1987. Okkenhaug peker på at Hundorp med sine fornminner og lange folkehøgskolehistorie har alt som skal til for at stedet igjen skal kunne feires som et betydningsfullt kultursentrum.

Gratis for Sør-Fron

Og hvem skal så betale det? Sør-Fron kommune er blakkere enn noen gang, og kan stort sett bare bidra med de tre og en halv millionene forsikringspolisen etter brannen beløper seg til. Kostnadsoversikten for en total rehabilitering av stedets eksisterende

bygninger beløper seg til 4,3 millioner kroner, og de 800.000 kronene som mangler er foreslått tatt inn gjennom utbyggingsrettigheter.

Et nybygg til 13 millioner kroner finansieres med tre millioner i offentlige tilskudd, de resterende ti skal en investor/hovedsamarbeidspartner ut med. Hvem er så dette?

— Tallene som blir referert er kun et arbeidsdokument og et diskusjonsgrunnlag. Beløpene er for en fullstendig rehabilitering av stedet, og man behøver ikke nødvendigvis alt i begynnelsen. I første omgang trenger vi kun investorer som er villige til å bygge opp en reiselivsbedrift på stedet. Da får kommunen frigjort de 3,5 forsikringsmillionene de har til gode. Disse kan brukes på det øvrige arbeidet, sier Erling Okkenhaug jr. til GLT. Han er innstilt på å jobbe videre med prosjektet.

— Dale-Gudbrand er det mest spennende jeg noen sinne har jobbet med, sier Okkenhaug.

- Dale-Gudbrand begeistrer

Av JOSTEIN HERNÆS

SØR-FRON: - Av ei investering på 25 millioner kroner er kravet til egenkapital så lavt som fire til seks millioner. Ingen av de vi har vært i kontakt med er i tvil om at Dale-Gudbrands Gjestegård er et prosjekt med livets rett, sier Erling Okkenhaug i firmaet Den Stille Bølgen.

- Det skal skje mye uforutsett for at ikke byggearbeidene kan starte denne sommeren.

Okkenhaug sier det foreløpig ikke er knyttet fastere kontakter med investorer. Før det skjer vil han at alle brikker skal ligge på plass. I disse dager arbeider reiselivskonsulenter med et driftsopplegg for gjestegårdsdelen av prosjektet.

- Vi tenker oss et eiendomsselskap og et driftsselskap. Om kort

tid skal vi ha ferdig et driftsbudsjett for turistdelen av prosjektet, sier Erling Okkenhaug.

Prosjektet har ifølge Okkenhaug møtt udelt begeistring der hvor det har blitt presentert.

- Den dagen det skal inngås avtale med investorer, er situasjonen trolig den at vi må velge hvilke av dem vi ønsker å samarbeide med. Det er flere forhold som gjør dette attraktivt. Forsikringssummen, som blir liggende i bunnen av finansieringa, er en av flere faktorer som er med på å gjøre dette lett salgbart.

- Betyr det at prosjektet realiseres i den størrelse det er planlagt?

- De planene vi har lagt fram er maksimumsløsninger. Det er det optimale av hva som kan bygges ut av hensyn til verneinteressene, og det er utgangspunktet for det vi nå gjør. Mindre løsninger må selvsagt også vurderes. Det er avhengig av hvordan vi kommer ut i forhold til investorene, sier Erling Okkenhaug.

- Planene for utbygging av en gjestegård på Hundorp Folkehøgskole møter begeistring også hos investorer, sier Erling Okkenhaug i Den Stille Bølgen.

DAG - 1412

-Det skal satsast sterkt på å presentere fornminne og vår gamle historie på ein stad som Hundorp, seier Erling Okkenhaug jr. Her saman med ein velnøgd ordførar Arne Hernæs i Sør-Fron, som har arbeidd iherdig for å «opne» folkehøgskulen att for eit breidare publikum. Ved sida si har dei Tor med hammaren.

«Kæiltåka historisk stæille» på Hundorp

Av NARVE BAKKA

HUNDORP: Dale-Gudbrands gard på Sør-Fron opnar dørene med både eiga utstilling og kafedrift. Det skjer laurdag. Dermed vil det på nytt bli liv og røre på den tidlegare folkehøgskulen. Sam-

stundes skal dei mange eineståande fornminna på staden fram i lyset. -Dette er eit «kæiltåkka historisk stæille», seier Erling Okkenhaug jr., og gir dermed uttrykk for kva det skal leggest vekt på i marknadsføringa framover.

Saman med Sør-Fron kommune har Erling Okkenhaug jr. vore pådrivaren for å kome i gang med kafe og turistretta verksemd på den tidlegare folkehøgskulen. Og Okkenhaug siteter gjerne det fylkesturistsjefen i Oppland skal ha sagt om denne staden: at Hundorp er den best bevarte loundommen i Gudbrandsdalen.

Den siste tida er det arbeidd på spreng for å bli ferdig til opningsdagen. Hovudarbeidet har vore med den gamle sorenskrivargarden, der det blir kafe, utstilling og

turistkontor sommarstid. På staburet, skal det vere utstilling med arbeid av bildehoggar Arne Vinje Gunnerud. Elles får publikum sjå illustrasjonar frå Tor Åge Bringsværd og Gyldendal sine bokserie «Vår Gamle Gudelære». Her blir det presentert originalarbeid, prøvetrykk og dømme frå bøkene. Kunstnarar er Dagny Hald, Thorstein Rittun, Finn Graff, Stella East, Ingunn van Etten, Jan Baker, Gino Scarpa og Johanne Marie Hansen-Krone.

Erling Okkenhaug ønskjer å få forlenga den fristen forsikringsselskapet har sett for gjenreising av hovudbygningen på Hundorp.

Ny folkehøgskule i gjestegarden?

HUNDORP: - Ein kombinasjon av folkehøgskule om vinteren og gjestegard om sommaran, er den optimale løysinga for folkehøgskule-tomta på Hundorp, seier

Av JOSTEIN HERNÆS

Norsk Folkehøgskulelag meiner ein kombinasjon med folkehøgskule om vinteren og sommar drift basert på Okkenhaug sine gjestegardsplanaer er ei ideell løysing. Dei meiner også at ideane for det pedagogiske innhaldet er tillitvekkande.

Skule i medvind

- Bak planane står fleire personar som synest å utfylle kvarandre. Fleire er godt kjente i folkehøgskulelandskapet, og nyter allmenn tillit, uttaler folkehøgskulelaget.

Folkehøgskulane seglar for tida

i medvind, og organisasjonen meiner dette er rett tid for å starte ny drift på Hundorp. Norsk Folkehøgskulelag vil gje planane aktiv støtte når det gjeld søknad om godkjenning til departementet.

Forsikringsselskapet UNI har ikkje teke endeleg standpunkt til spørsmålet om utsetting av fristen for å gjenreise hovudbygningen på Hundorp. Kommunen har frist på seg til neste vår med å gjenreise bygningen, for å få ut forsikringssummen på tre millionar kroner.

Ny byggefrist?

- Ein forlenga frist er det mest fornuftige for alle partar, fordi dette vil gje den beste og mest gjennomarbeidde løysinga. For-

Erling Okkenhaug. Norsk Folkehøgskulelag vil aktivt støtte ein søknad til departementet om godkjenning av ein ny skule.

sikringssummen vil uansett bli brukt, men dersom vi ikkje får utsett fristen, må vi starte utbygginga av ei minimumsløysing, seier Erling Okkenhaug.

Okkenhaug seier det ikkje vil by på problem å velge ei mindre løysing for utbygginga.

- Dette vil bety at utviklinga av heile prosjektet må skje etappevis, seier han.

Han meiner ein forlenga frist også bør vera i forsikringsselskapet si interesse.

- Byggefristen forlenga med eitt år betyr at selskapet kan ha renteinntekter av forsikringssummen eit heilt år, i tillegg til at det gjev ein del prestisje, seier han.

Det fyrste turistbesøket på det

som skal bli Dale-Gudbrands gjestegard er allereie under planlegging.

16.04.91

- Hundorp har alle forutsetninger for å bli et norrønt mytologisenter, sier idemaker Erling Okkenhaug, som nå har avlevert et forstudium som omhandler utvikling av eiendommen.

Mytologi-senter med drift fra i vinter

SØR-FRON: - Allerede i vinter bør det bli ny aktivitet ved folkehøgskolen på Hundorp. Blant annet gjennom seminarer skal vi bygge opp stedets prestisje, sier Erling Okkenhaug. Han er ferdig med første trinn i utviklinga av eiendommen. Han har tegnet konturene av

Av JOSTEIN HERNÆS

Hundorp representerer skillet mellom hedendommen og kristendommen i norsk historie, og de historiske kjennsgjerninger står sentralt i Erling Okkenhaugs prosjekt.

- Markering av den norrøne mytologien er hovedideen, og vi arbeider nå med å stable på beina ei gruppe som kan arbeide med fortsettelsen av dette forstudiet, sier han.

Okkenhaug arbeider også med et mytologikon, et oppslagsverk om norrøn mytologi. Dette gjør han i samarbeid med Det Norske Samlaget, og dette forlaget vil inngå i den gruppa Okkenhaug snakker om.

Støttespillere

Han understreker at verneinteresser er medspillere og ikke bram-

seklosser i denne sammenhengen. Blant annet vil fylkeskonservatoren arbeide aktivt for at Hundorp skal bli et sentrum for formidling av kulturhistorie.

Prosjektet har også støtte i tidligere uttalelser fra Oldsaksamlingen, fylkeskulturstyret og i reiselivsplanen for Oppland.

- Det er klart at vi ønsker å være med på det videre arbeidet med utvikling av Hundorp. Historien ligger der. Alle forutsetninger peker i retning av at stedet skal utvikles i den retning vi foreslår, sier Okkenhaug.

1000 år

Erling Okkenhaug ser 31 år fram i tid. - Da er det 1000 år siden møtet mellom Olav den hellige og Dale Gudbrand fant sted på Hundorp. Da er det 1000 år siden begivenheten som markerer skillet mellom hedensk og kristen tid i Norge. Det er viktig at vi ser så langt fram

et norrønt mytologisenter kombinert med overnattings- og serveringsvirksomhet. Dersom ideene realiseres, betyr det verdiskapning på over 13 millioner kroner.

i arbeidet med Hundorp, sier han. 900-årsjubileet ble markert i 1921, med deltakelse både fra kong Haakon, fra regjering og Storting.

- Vi må se 30 år framover i tid, fordi vi må ha et tidsperspektiv som sikrer ein tung behandling av området. Innenfor denne rammen vil man også ha tid til å utrede meget både når det gjelder fornminnene og forholdet til kristningen av landet. Vi sikrer at «Dale-Gudbrand» blir et levende museum.

Okkenhaug er overbevist om at Dale-Gudbrand bør bli navnet. - For alle som ikke kjent i distriktet, kan Hundorp forveksles med Hunder.

OL i gravhaugen

Sjøl om han har et 30-årsperspektiv på det, dveler han ved 1994 og OL. - Utviklingen av dette prosjektet gjøres til en nasjonal begivenhet. Hundorp

kan bli et kulturalibi for OL. De historiske kjennsgjerningene er klare, og jeg tror LOOC vil trenge et sted som dette, sier Okkenhaug.

Åpning av en av gravhaugene mens OL på går, kan bli en stor attraksjon. - Fagfolk antar at det med 50 prosents sannsynlighet ligger en runestien i den gravhaugen som det kan være aktuelt å åpne i 1994. Jeg er ikke i tvil om at dette virkelig vil være et stor attraksjon, sier Okkenhaug.

Reiseliv

Okkenhaug deler prosjektet i to, idet han skiller ut reiselivsdelen for seg sjøl. - Det er naturlig at denne delen finansieres og drives av private interessenter. Museums- og kulturdelen bør trolig drives av en stiftelse.

Overnattingsstedet bør han en kapasitet på 55-60 rom, mener Erling Okkenhaug.

Byggestart på Hundorp i vår

Av JØSTEIN HERNÆS

HUNDORP: - Vi arbeider utfra at byggearbeidene skal starte i vår. I begynnelsen av mars bør vi ha knyttet nødvendige kontakter med investorer, og prosjektet er allerede nå så godt som klart for levering av byggemelding.

Det sier Erling Okkenhaug i Den Stille Bølgen. Fredag vil han presentere planene blant annet for fylkeskonservatoren.

Okkenhaug arbeider utfra forsikringsselskapets tidsfrister, for at kommunen skal få ut resten av forsikringssummen etter brannen på Gudbrandsdal Folkehøgskole. For at nybygget skal stå ferdig innen fristens utløp, mener Okkenhaug at byggearbeidene må starte allerede i vår.

Investorer

Okkenhaug har under utviklinga av prosjektet også ført samtaler med potensielle investorer, men det er først nå arbeidet med å knytte fastere kontakter starter.

- Vi har gått så langt som mulig i utformingen av stedet før investorene kommer inn. Planene skal være klappet og klare i forhold til reguleringsplan og i forhold til faglige myndigheter, og prosjektet er forsåvidt kommet så langt at byggemelding kan sendes. Fredag vil vi presentere både tegninger og bilder der nybygget er tegnet inn, blant annet for fylkeskonservatoren i Oppland, sier Okkenhaug.

68 senger

Gjestegården som nå har tatt form på tegnebrettet innebærer i følge Okkenhaug en optimal utnyttelse av den nye bygget. 27 rom i ulike størrelser er det plass for i alt 68 sengeplasser.

- Spaden bør stikkes i jorda allerede i vår, sier Erling Okkenhaug, som nå setter kreftene inn på å skaffe investorer til utbygginga på Hundorp.

- Fra reiselivsfaglig hold har det i det senere vært hevdet at mindre enheter er det klokkeste å satse på.

Dette prosjektet er et svar på dette, sier Okkenhaug.

Han beskriver den nye som et

fyrtårn i Sør-Fron, der det lokale kulturliv også er en viktig del av konseptet.

10.01.91

Ønsker innspill

- Bygda er rik på kulturaktiviteter, og vi ønsker å invitere dette kulturlivet til å bruke anlegget. Vi ser gjerne at folk som har ideer og synspunkter på denne delen prosjektet tar kontakt, og utpå våren ser jeg også for meg at avsetter ei helg der vi setter oss ned sammen med bygdafolket for å se hva vi kan gjøre ut av dette. «Dale-Gudbrand» har god plass for gode ideer, og bygningene har god plass for den lokale kulturen, sier Erling Okkenhaug.

Fredag er han invitert til å overvære konserten i forbindelse med innsettelsen av ny organist i Sør-Fron kirke, en konsert som for ham også blir et møte med noen av de aktiviteter som kan få sin plass på Hundorp.

- Den store oppgaven de nærmeste ukene blir imidlertid å få på plass investorene, sier han.

NYHETER

Hundorp som senter for norrøn mytologi

SØR-FRON: - Kolbein Sterke drepte den norrøne mytologien da han knuste gudebildet med klubba. Hundorp re-

presenterer derfor skillet mellom gammel og ny tid i norsk, og kanskje også nordisk, historie.

Eiendommen Gudbrandsdal Folkehøgskole og området omkring, representerer enorme muligheter. De skatter som historien har gitt bygda må tas vare på. De må utnyttes i samarbeid med kulturvernmyndighetene. Presentert på riktig måte vil det også ha stor effekt på næringslivet.

Det er Erling Okkenhaug jr. som sier dette. Gjennom sitt selskap «Den stille bølgen», arbeider han med å utvikle ideen om hvordan folkehøgskolen skal utnyttes. Prosjektmaker, kaller han seg. For tida arbeider han blant annet med et prosjekt i Arendal, hvor han har koblet politiske krefter, kulturkrefter og næringslivet sammen, for å grave opp byens gamle kanaler. De er i ferd med å grave fram noe av byens kulturhistorie, samtidig som de skaper en attraksjon.

Sør-Fron kommune har frist på seg til april 1992 med å gjenreise hovedbygningen på folkehøgskolen, dersom de skal få ut forsikringssummen på 3,5 millioner kroner. Okkenhaug har tatt et initiativ overfor kommunen, fordi han er redd tidspresset skal resultere i et dårlig prosjekt.

- Prosjektering med kniven i ryggen gir som regel dårlige resul-

tater. Dette er et sted på nivå med Stiklestad, uten at det er markert på noen som helst måte. Det er mulig å etablere en nasjonal begivenhet på Hundorp, som igjen skaper vekst i kommunen. En forstudie som beskriver strategien for utnyttelse av potensialet, vil sikre at bygda blir et fyrtårn i Gudbrandsdalen. Det vil også være et salgargument når man inviterer investorer og utbyggere.

Okkenhaug understreker at utviklinga av prosjektet må skje i nært samarbeid med faglige myndigheter. - Man står relativt fritt til å velge utstillingsform og illustrasjoner. Mytene kan i tillegg vinkles med dagens billedspråk. Religionsforskere skal delta i presentasjonen, for å sikre at de ulike syn på fortolkninger og kildematerialet gjøres gjeldende. De historiske kjennsgjerningene setter derimot større krav til etterrettelighet. Det må derfor tidlig innledes et samarbeid med statlige, fylkeskommunale og lokale eksperter og myndigheter, sier Okkenhaug.

Om han ikke er fagmann når det gjelder mytologien, er dette likevel et felt han har arbeidet en del med. Han koordinerer arbeidet med et nordisk leksikon, der nett-

opp norrøn mytologi er tema.

Hundorp er heller ikke noe fremmed sted for mannen. Skoleåret 1969/1970 var han elev av Are Stauri på folkehøgskolen.

- Det var da jeg lærte å tenke kulturelt, sier han.

Erling Okkenhaug mener utvikling av eiendommen slik han skisserer, vil skape oppmerksomhet omkring bygda i hele landet. Kanskje også i resten av Skandinavia.

- Sør-Fron har det beste markeringspotensialet i hele dalen, men dette kan ikke utvikles på den tradisjonelle måten. En løsning som samler bygda om en stolt ide, vil kunne gå klar av de typiske debatter om politikk og økonomi. I juli måned passerer 9000 biler Hundorp lands E6. Dette trafikkgrunnlaget er et sikkert kort på hånda i arbeidet med en god ide som denne, sier han.

- Hva med finansiering?

- Jeg tror ikke det er riktig å begynne i den enden. I første fase gjelder det å skape begeistring for ideen. Oppnår vi begeistring for en ide om et nasjonalt prosjekt, frigjøres det også økonomiske midler på nasjonalt plan. Det er et spørsmål om å tenke stort nok, sier Okkenhaug.

Enighet om utvikling

SØR-FRON: Et enstemmig kommunestyre ønsker å knytte private interesser til kommunen, for å utvikle eiendommen Gudbrandsdal Folkehøgskole. Det skal tas kontakt med fylkeskonservator, Maihaugen og Oldsaksamlingen, for å få vurdert mulighetene for å tilpasse ei permanent fornminneutstilling på stedet. Ordfører Arne Hernæs sier han nå vil arbeide videre sammen med Erling Okkenhaug jr., og de tanker han har kommet med om stedets muligheter.

Arne Hernæs (A) sa i kommunestyremøtet torsdag at han har tatt kontakt med konsesjons søkeren på garden Hundorp, med tanke på mulighetene for å overta et mindre areal i tilknytning til folkehøgskoleeiendommen. I dag vil prosjektmaker Erling Okkenhaug jr. ta ny kontakt med kommunen. Han kommer trolig til Hundorp allerede neste uke, for å fortsette prosjektet han trekker noen av rammen for i Dagningen i dag.

Gro Viken (bygdalista) var engstelig for at kommunestyrevedtaket torsdag skulle låse folkehøgskolen til reiselivsformål, og ba om at det ble holdt et åpent møte om skoleeiendommens framtid. -Kanskje har folk i bygda

andre og bedre forslag, og det bør vi i så fall ha en mulighet til å ta med i vurderingene før vi tar en endelig avgjørelse, sa hun.

Ordføreren beroliget med at folkemøter vil det bli. Dersom kommunestyret slutter seg til mitt forslag, vil jeg gå videre på det prosjektet som Erling Okkenhaug har skissert. Det må skje i nært samarbeid med både bygda og faglige myndigheter, sa han.

Arne Trønnes (H) roste ordføreren for godt arbeid med saken, men var skeptisk dersom dette skulle ende i et privat reiselivsselskap der kommunen var medeier. Trønnes er prinsipielt i mot denne typen kommunale engasjement.

Fylkeskonservatoren roser Dale-Gudbrand

Fylkeskonservator Arnfinn Engen mener prosjekt Dale-Gudbrand på Hundorp, slik det nå fremstår, er meget bra.

Det avgjørende nå blir å få interessenter til å sette inn kapital.

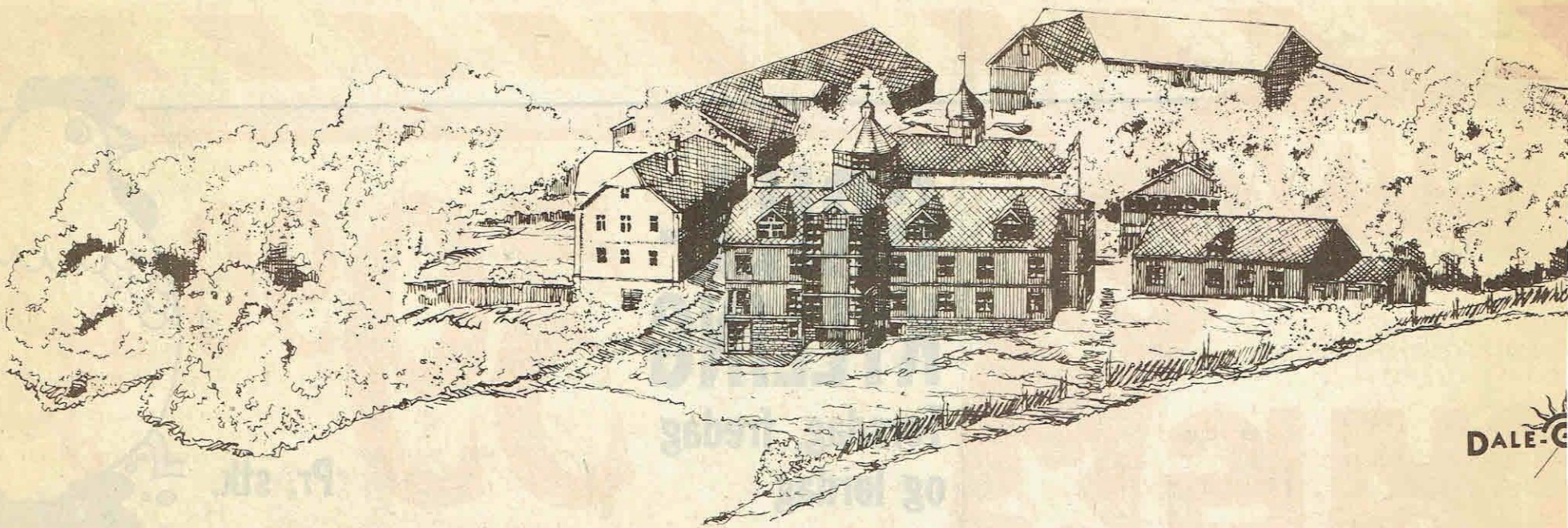
Av Jan Sæterli

— Det er veldig fint å få til aktiviteter på den gamle folkehøgskulen. Det gir ingen grunnlag for å bygge hus og få i gang virksomhet. Hundorp er det viktigste fornminnefelt i Gudbrandadalen, men det er lite utnytta, og har et stort potensiale, mener fylkeskonservatoren, som har fulgt prosjektarbeidet på nært hold.

Han mener planen om en reiselivsbedrift er positiv. En slik bedrift vil være motoren i det som skal skje videre, med museet og utstillinger.

— Det er avgjørende om noen har kapital å sette inn. Dette vet jeg ingenting om, og det er også for så vidt utenom vårt felt, men etter som jeg forstår så jobber Erling Okkenhaug mot konkrete inte-

ressenter når det gjelder dette. Fra vår side ser vi klart at dette kan bli et attraktivt senter i et område som ligger bedre til rette enn noe annet i hele dalen. Det vil kunne bli et trekkplaster for aktiviteter og gi muligheter for å tilbakeføre arkeologiske funn fra Oslo og andre muséer, sier fylkeskonservator Arnfinn Engen.

Dale-Gudbrands Gård med det nybygde gjestehuset til Arendals-arkitektene Drange og Aanensen i midten, sammen med eldre bygg på historisk grunn i Sør-Fron i Gudbrandsdalen.

Fikk oppdrag på historisk grunn

Av Bitte Førland

ARENDALE: Arkitektene Drange & Aanensen er på vei til Gudbrandsdalen. Ikke for å flytte sitt arkitektkontor dit, men for å bygge en gjestegård og museum med navnet «Mimes brønn» på historisk grunn i Hundorp i Sør-Fron. Prosjektet er kalkulert til 25,7 millioner. Klarer interessentene å reise nødvendig kapital, skal prosjekt «Dale-Gudbrand» stå ferdig senest i 1994 — det vil si til OL.

Det er en spennende utfordring og så absolutt en fjær i hatten for arkitektene Drange & Aanensen. Prosjekt Dale-Gudbrand har klare nasjonale og kulturhistoriske aspekter knyttet til seg. Og bygget de to har tegnet vil bli den sentrale del i helheten rundt et tun.

På Hundorp i Sør-Fron ligger det mest monumentale fornminneom-

rådet i Gudbrandsdalen. Det var her Olav den hellige vant over heren Dale-Gudbrand, knuste gudebildet og innførte kristendommen i 1021. Ved 900-årsminnet i 1921 var Kong Haakon til stede.

Da Kong Harald og Dronning Sonja som kronprinspar var på reise i Gudbrandsdalen i 1986, ble Hundorp og fornminnene der et naturlig stoppested. Etter en orientering om de norrøne minnene, skal Dronning Sonja ha sagt seg forbauset over at så viktige fornminner, hadde vært så lite påaktet. Fylkesturistsjefen i Oppland kaller da også Hundorp «Gudbrandsdalens best bevarte hemmelighet. Men nå er de nye planene for Dale Gudbrands Gård er oversendt Slottet til orientering!

Idemakeren Okkenhaug

For alt vil bli annerledes om han får han det til slik han planlegger, den sprudlende idemakeren Erling Okkenhaug jr. Joda, det er samme Okkenhaug som skapte fuore i Arendal med sine kanalplaner. Og det via ham Arendals-arkitektene ble introdusert for de kommunale myndigheter i Sør-Fron kommune — og ballen for deres del begynte å rulle.

På Dale-Gudbrands tomt er det nye prosjektet planlagt. Her holdt den meget anerkjente Gudbrandsdalens Folkehøgskole holdt til, men ble lagt ned etter at internatbygget brant. På branntomta er nybygget arkitektene Drange & Aanensen

har planlagt — knyttet til flere gjenstående eldre bygninger rundt et tun.

— Nybygget består av to deler: gjestehus eller et lite hotell av god standard og med 27 rom. Samt et museum, som på et vis er gårdens skattkammer. Der er nemlig «Mimes Brønn» plassert under jorden på tunet, bare synlig som en haug — forteller en entusiastisk Tore Drange.

La oss friske opp våre norrøne kunnskaper: Om Mimes Brønn skriver Snorre at den lå under verdenstreet Yggdrasils østre rot. Jotnen Mime ble halshugget av vane, Odin fikk hodet og satte det inn med urter så det ikke skulle råtne. Det ble lagt i brønnen og kunne snakke til Odin og fortelle mange hemmeligheter. I Mimes brønn var visdom og mannevelt skjult, og Odin måtte gi sitt ene øye i pant for å få drikke av visdommens kilde.

Et unikt rom

— Også den «Mimes Brønn» vi har planlagt skal være et unikt rom. Utstillingen der skal spille på lys, lyd, lukt og følelser som skaper illusjoner og stemninger, uforutsigbart og overraskende, med fornminner fra norrøn mytologi og kristningsverket, sier Drange.

Om selve nybygget understreker han at det måtte innordnes miljøets historiske karakter. Men akkurat slikt er arkitektene Drange & Aanensen vel vant til, blant annet fra

Tyholmen i Arendal. Dessuten har de lagt bok om gamle trehus som er solgt i 11.000 (!) eksemplarer og nå kommer i ny og utvidet utgave. Så kom ikke der; de ble nok ikke bedt om prosjektdeltagelse uten grunn.

— En meget spennende oppgave, som vi håper blir realisert. Men med deltagelse fra Sør-Fron kommune som eier eiendommen med bygninger og stiller brannforsik-

Arkitekt Hans Olav Aanensen.

ringsbeløpet på 3,5 millioner til disposisjon, samt stor interesse fra fylkeskonservator og fylkesarkeolog — skulle utgangspunktet være godt, mener arkitekten.

Som ser for seg både døler og en

Arkitekt Tore Drange.

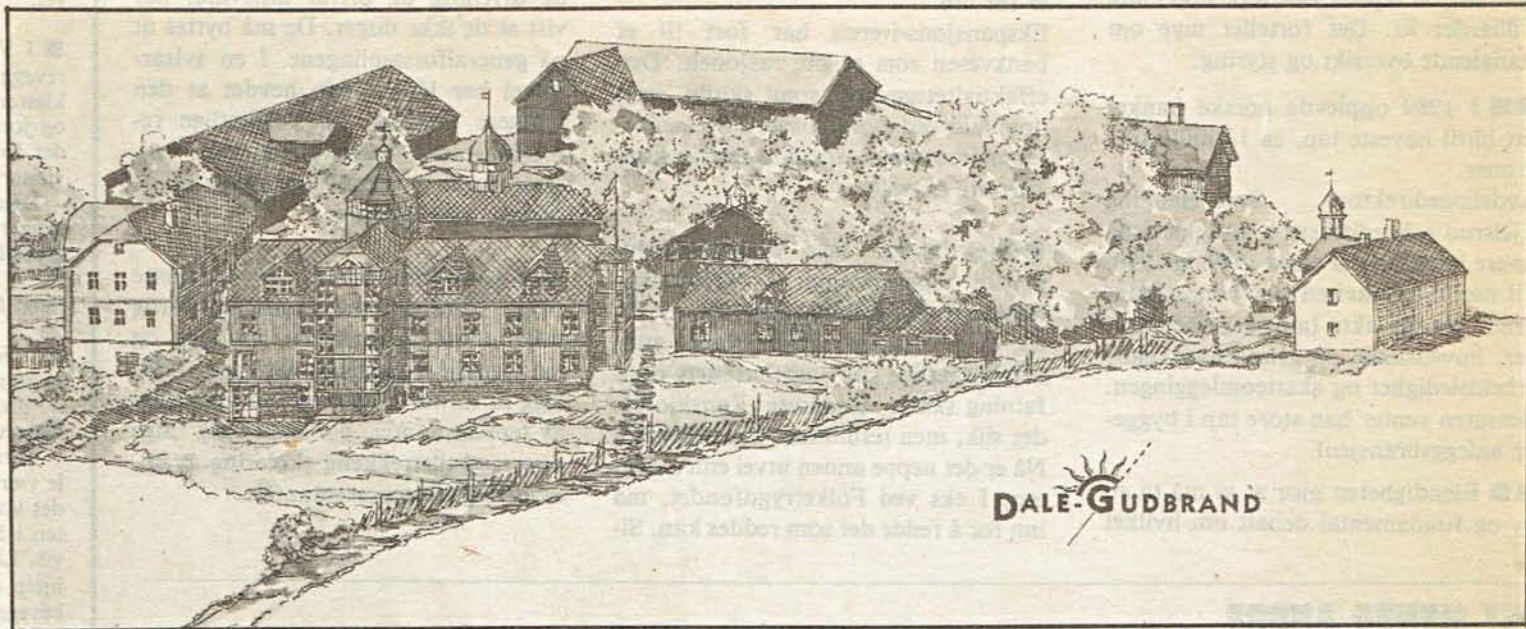
strøm av nyfikne turister fra hele landet valfarte til Dale-Gudbrands Gård for å lære mer om vår norrøne fortid. Og en titt ned i Mimes Brønn kunne være spennende for noen og hver.

**BRUK
BILBELTE**

Dale-Gudbrand - et unikt senter

Av DAGFINN HOVLAND

HUNDORP: Dale-Gudbrand gård er et særdeles unikt prosjekt. Ideen er å lage en liten, intim og hyggelig gjestegård med særpreg og spesielle attraksjoner. Bebyggelsen på Dale-Gudbrands gård er gruppert om et tun. Gårdens skattkammer - Mimes Brønn - er plassert under jorden i tunet. Gjestegården har tilsammen 27 rom med tilsammen 68 sengeplasser. Det totale kostnadsoverslaget for bygninger og utenomhusanlegg er ca. 19,7 millioner kroner.

DALE-GUDBRAND

Rehabiliteringskostnadene av eksisterende bygninger - sorenskrivergården, salen, stabburet, verkstedet og steinhuset - vil variere avhengig av den enkelte bygningens tekniske standard og framtidige bruk. Sum brutto areal eksisterende bygninger er ca. 1 950 kvadratmeter. Kostnadene på dette rehabiliteringsarbeidet vil variere fra 600 til 2 900 kroner pr. kvadratmeter. Bygninger som fjernes er styrebolig og to uthus.

Dale-Gudbrand er ei kultursatsing som søker å integrere ressurser og aktiviteter innenfor forskjellige områder og på flere nivå. Bygningene på eiendommen tilgodeser nettopp mange enkelttiltak under en hovedide.

Satsingen på Hundorp vil ha elementer som vil måtte involvere tiltak rettet mot OL'94 på Lillehammer, men stedet utfordrer til

Slik tenker Erling Okkenhaug seg utbyggingen av den gamle folkehøgskolen på Hundorp. Gjestegården er kostnadsregnet til nærmere 20 millioner kroner.

mer langsiktige mål. Dale-Gudbrand vil trekke nye besøksgrupper. Turismen i Sør-Fron er for det meste basert på naturopplevelser og skisport oppe på fjellet. En kulturell satsing trekker andre mennesker til bygda.

Målgrupper vil være gjester som passerer på E-6, gjester som utnytter sesongene til turistanleggene på fjellet, ferierende på hytter eller hoteller, private gjester i bygda, fastboende og lokalt bruk.

Ei videreutvikling av prosjektet vil kartlegge hvem gruppene er og

hvordan de kan naes.

Gjestegården har distriktets tradisjonelle utforming og arkitektoniske karakter. Bygningen er i to og en halv etasje mot tunet med et kraftig halvvalmet tak med arker. Mot tunet er inngangspartiet overdekket et framskutt parti. I krysset mellom de to takformene har bygningen et tårn som understreker gårdens betydning og egenart som storgård i dalen.

Alle rom i gjestegården har dusj-bad. Fellesrommene er di-

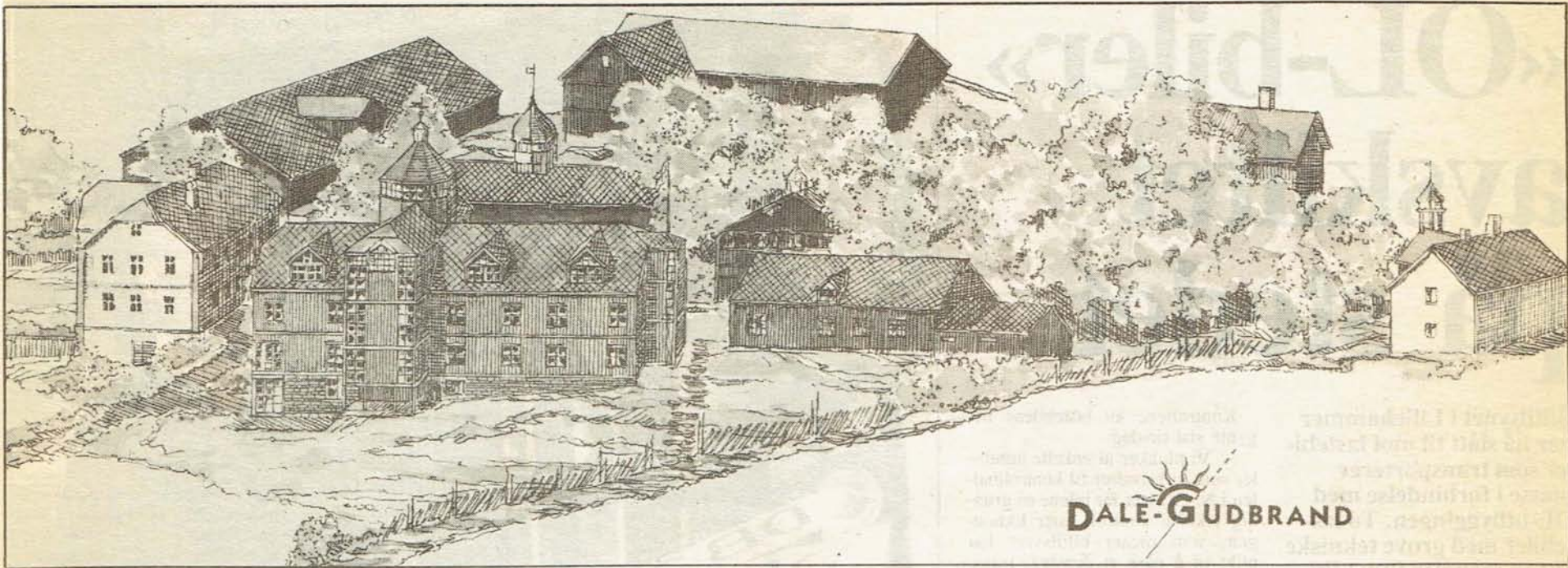
mensjonert for gårdens gjester til vanlig opphold og med tanke på kurs og seminarer. Restaurant og terrasse er også beregnet for besøkende som ikke er fastboende gjester. Tårnrommet er tenkt brukt som undervisningsrom for ca. 25 personer og rommer bibliotek for norrøn mytologi.

Museet for Norrøn mytologi har Mimes Brønn som sitt sentrale element. Det sirkulære rommet med det kuppelformede taket har poengfylt tilknytting til gudelæ-

ren. Med den sparsomme belysningen og den utilgjengelige brønnen i sentrum av rommet, blir det et unikt museumsrom.

Det er lagt vekt på å knytte museet til gjestegården, men museet har sin egen drift. Museet utgjør tilsammen 330 kvadratmeter. Gjestegården utgjør tilsammen 1780 kvadratmeter., inkludert museet.

Den nye gjestegården kan få sin egen farge - kanskje lys oker med varmgrått.

DALE-GUDBRAND

Slik tenker Erling Okkenhaug jr. seg at Dale-Gudbrand skal føye seg inn i kulturlandskapet på Hundorp. (Tegning: arkitekt Tore Drange).

Mimes brønn på Dale-Gudbrand

En monumental gard i Gudbrandsdalen. Hovedbygningen på Gudbrandsdalens Folkehøyskole på Hundorp gjenreises som et staselig midtpunkt både i Sør-Fron og Gudbrandsdalen. Nå starter idémaker Erling Okkenhaug jr. jakten på investorer til 16 millioner kroner.

Av Stian Sønsteng

Erling Okkenhaug jr. (t.v.) har sammen med broren Annar prosjektert Dale-Gudbrand på Hundorp.

Fredag ble den arkitekttegnede skissen av hovedbygningen på Hundorp gard lagt fram for Sør-Fron kommune og fylkeskonservatoren. Den staselige bygningen er utstyrt med et gedigent åttekantet tårn og bygget i storgards-stil. Arkitekt Tore Drange i Arendal har tegnet bygningen. Hans kontor har tidligere blant annet tegnet Tyholmen hotel i Arendal, som på samme måte føyer seg inn i den eksisterende byggeskikk.

Okkenhaug og Drange foreslår at museet for norrøn mytologi skal hete Mimes brønn. Mime var den jotnen som Odin gikk til for å få kunnskap, og det blir en slags kunnskapens brønn som skal danne rammen rundt museet. Dette skal etter planene legges under

bakkenivå, med inngang fra hovedbygningen.

— Det blir utrolig flott. Publikum vil føle at de er nede i brønnen, og både se himmel og vann fra museet, sier Okkenhaug til GLT. Dette særegne museet blir ett av elementene som skal trekke turistene fra E6 og ned til Dale-Gudbrand på Hundorp.

— Dette blir ikke bare et midtpunkt i Sør-Fron og Gudbrandsdalen, men også i Norge, sier Erling Okkenhaug jr. Mannen som i fjor lanserte idéen om å grave opp Arendals gamle kanaler

for å gjenskape byen til Nordens Venezia.

På oppdrag fra Sør-Fron kommune har han stått for planleggingen og prosjekteringen rundt gjenreisningen av hovedbygningen på Gudbrandsdalens Folkehøyskole som brant ned i 1987. Okkenhaug sier sjøl at han og hans kollegaer har lagt ned adskillig mer arbeid i prosjektet enn de 125.000 kronene Sør-Fron kommune har bevilget til planleggingen, men regner med å få dette tilbake når en investor kjøper de detaljerte skissene som er laget.

Planene som ble lagt fram fredag viser en koselig gjestegård med 27 rom og 68 sengeplasser. Logoen til «Dale-Gudbrand» er ferdig, og Okkenhaug har allerede startet diskusjoner med aktuelle investor-grupper.

Gjestegården er grovt kostnadsberegnet til 16 millioner kroner, og blir etter Okkenhaug et pent lite hotell. Helt i tråd med bransjen, som legger vekt på at et overnattingssted skal ha noe særegent å tilby. Og det er det nok at på Hundorp.

— Det er ganske uvanelig at et prosjekt tegnes ferdig og ferdigplanlegges uten at en kjøper er inne i bildet, men dette er et så spennende prosjekt at det neppe byr på problemer, sier Okkenhaug entusiastisk.

I Arendal ble det tidlig i leiken etablert et kanalselskap, som tar hånd om oppfølgingen av kanalprosjektet. Okkenhaug ønsker å komme i kontakt med sørfroninger som vil engasjere seg i Dale-Gudbrand. Ikke nødvendigvis på investor-plan, men i delen av prosjektet som omfatter bygdekulturen.

— Dette er en fabelaktig anledning for folk i Midt-gudbrandsdal til å gjøre bruk av dette unike kulturstedet, sier Okkenhaug. Han mener det her ligger en klar invitt både nord- og sørover i dalen. For, som han sier, det finnes jo ikke maken i hele Gudbrandsdalen.

Dale-Gudbrands gard utbygges

HUNDORP: Sør-Fron kommunestyre vedtok i går enstemmig å bygge ut Dale-Gudbrands gard på Hundorp, innenfor en ramme på 5,5 millioner kroner. I beløpet inngår 3,5 millioner i forsikringspenger. Byggestart blir så fort det lar seg gjøre, trolig til høsten.

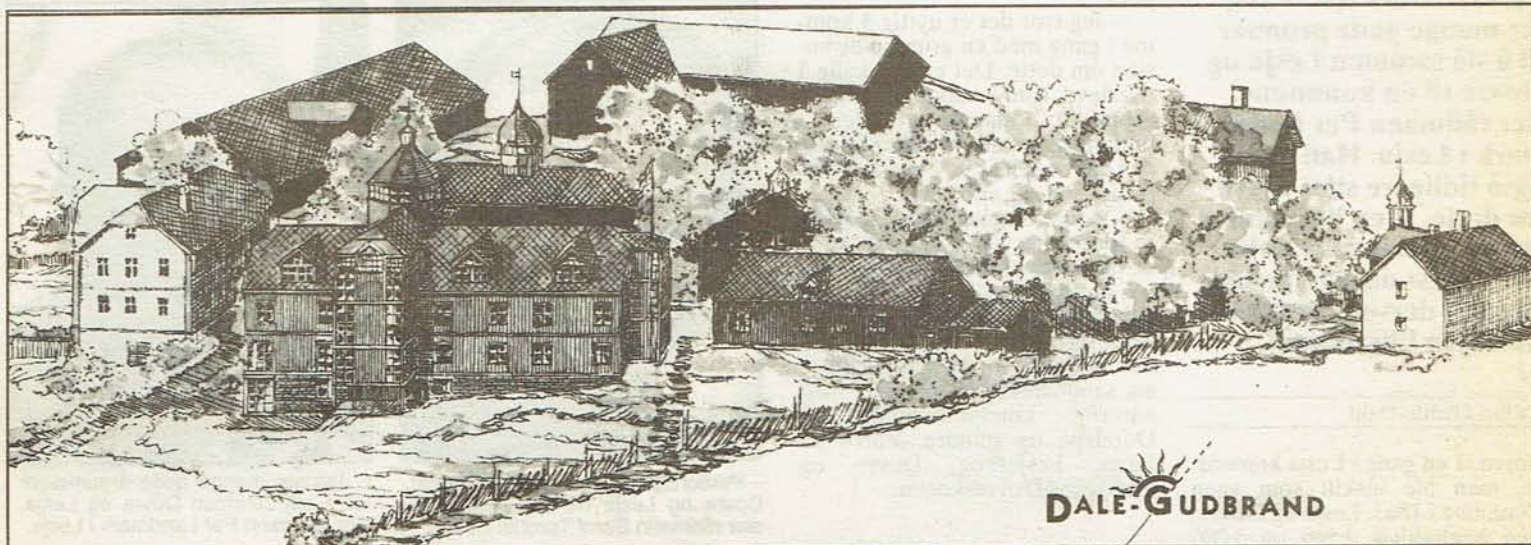
Av Jan Sæterli

– Jeg har selv tvilt lenge på hva vi skulle gjøre med stedet og har også vært inne på tanken om å selge, sa ordfører Torstein Rudi-hagen da han orienterte kommunestyret. Nå er både han og kommunestyret enige om at det er kommunens oppgave å stå som eier av hele eiendommen i framtida.

Historietime

Innledningsvis holdt ordføreren en liten mini-historietime, ut fra at han ikke trodde at kunnskapen om det unike med Dale-Gudbrands gard var god nok i bygda.

– Minnesmerkene vi har her er en enorm dokumentasjon av tida fra rundt år 700 og i 400 år fram-

DALE-GUDBRAND

Sør-Fron kommune har endelig bestemt seg for å bygge opp igjen et bygg på Dale-Gudbrands gard, innenfor en ramme på 5,5 millioner kroner. Kommunen skal stå som eier av hele eiendommen, men sikre seg faste leietakere. (Tegning: Erling Okkenhaug)

ver. Det finnes ikke maken i Gudbrandsdalen. Bare Stiklestad er en parallell i Norge, sa Rudi-hagen, som framholdt at signalene fra både fylke og statlig hold nå var så gode og sterke at det måtte være rett å ikke nøle lenger.

På branntomta skal det nå bygges et nytt bygg, innenfor de tidsfrister som forsikringsselskapet har satt (ca. 1. mai 1993). Bygget skal inneholde overnattingsmu-

ligheter, kjøkken og serveringslokaler.

Styringsgruppe

Kommunen skal arbeide for å sikre faste leietagere, og ordføreren opplyste at det alt var kontakt med private som var interessert. Han berømmet Erling Okkenhaug som idémaker og entusiast, og mente at kommunen fortsatt hadde bruk for hans tjenester.

Men ansvaret for framdriften må være lokal, mener han.

Ei styringsgruppe bestående av Ivar Myren (leder), Kristian Haave, Torstein Rudi-hagen, Tove Nyhus, Trond Halle, Sverre Stensrud og Rasmus Stauri er i sving, og styringsgruppa skal også være byggekommité, etter at kommunestyret endelig har godkjent detaljplanene for bygget.

Kontakt med LOOC

Det går også umiddelbart invitasjon til kulturseksjonen i

LOOC til å ta en titt på området og planene som nå foreligger.

Et endringsforslag fra Arne F. Trønnes (H) om at det burde hete at kommunen «bør» stå som eier i framtida, «dersom dette kan forsvares ut fra kommuneøkonomien», falt mot fem stemmer. Vedtaket på dette punkt ble at kommunen «skal difor sjølv også i framtida stå som eigar av heile eidedomen.»

Nå er arbeidet med å gjøre Dale-Gudbrands gard til et nasjonalt samlingspunkt, på linje med Stiklestad, endelig startet.

Nytt forslag for folkehøgskulen

Av JOSTEIN HERNÆS

SØR-FRON: 5,2 millionar kroner er dei totale prosejtkostnadane for eit nytt alternativ til utbyggjing på folkehøgskulen på Hundorp. Det inneber eit krav til eigenkapital på 1,6 millionar kroner.

Prosjektet skal opp for formannska-

pet i Sør-Fron torsdag. Ordførar Arne Hernæs trur ikkje det er aktuelt med byggjestart før til våren.

Kommunen har frist på seg til våren 1993 med å gjenreist bygningen som brente ned, for å få ut forsikringspengane. Dette vil soleis ikkje tvinge fram nokon raskt byggjestrart.

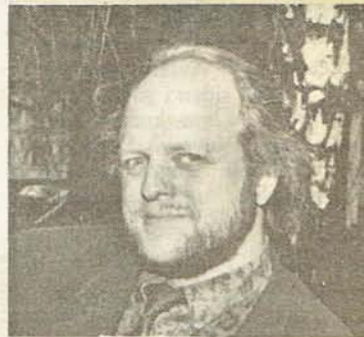
Når Erling Okkenhaug jr. nå legg fram eit nytt forslag som utvikling

av eigeidomen, går han inn for ein snarleg start av byggjeprojektet. Han grunngjev dette med at byggjemarknaden i regionen fortsatt vil ligge lågt nokre månadar.

I det nye prosjektet inneheld hovudbygningen salar, kontor og møterom i fyrste og andre etasje. Forsamlingssalen og verkstaden kan i fyrste omgang pussast opp etter enkle metodar. Framlegget inneber at

eit gjenreist nybygg i fyrste rekke gjev plass for servering og nokre overnattingsrom.

- Slik mogleggjer ein ein utleigepriis til samarbeidspartnar/drivar som i neste omgang rettferdiggjjer strategien om drift basert på kombinasjonen økonomi og høg kulturprofil, skriv Okkenhaug i framlegget.

Erling Okkenhaug jr. gjer framlegg om ei mindre utbyggjing av folkehøgskulen. Kostnad: 5,2 millionar.

Dale-Gudbrand får venneforening

Av JOSTEIN HERNÆS

HUNDORP: Ei eiga venneforening skal arbeide for å få til aktivitet i husa på Gudbrandsdal Folkehøgskule.

Parallelt med at arbeidet med å finne samarbeidspartner på investeringssida held fram, skal det lokale kulturlivet få liv i dei gamle husa.

Etter påske vil Arne Fauske, Ragnar Øvrelid, Åse Frøysadal, Haldis Myre og Rasmus Stauri starte sitt arbeid med å få fart på ei venneforening. Ordførar Arne Hernæs seier kommunen vil få rydda opp rundt skulen og få sett i stand nokre rom, slik at det al-

lereie i sommar kan avviklast ulike arrangement.

Prosjekt Dale-Gudbrand skal gjennomførast i alle fall, sjøl om storleiken på prosjektet er avhengig av ein tung investor. Den nedbrente bygningen skal byggast opp at, for at kommunen skal kunne løyse ut brannforsikringa på fire millionar kroner.

Men det er i fyrste rekke i dei omkringliggende husa at dei nå vil gje plass for midtdalskulturen. Folkemusikkarkivet for midtdalen vil truleg bli lagt til dette senteret, og kreftene som nå arbeider for ei venneforening, ynskjer seg Dale-Gudbrand som eit senter for midtdalskulturen i heile sin breidde.

Dale-Gudbrand som sentrum

for eit breitt kulturliv, vil og styrke reiselivsdelen av prosjektet. - Det er viktig at både private og

offentlege instansar som blir trekt inn i prosjektet ser at det er eit lokalt engasjement for Dale-Gud-

brand, seier Erling Okkenhaug jr. som har utvikla prosjektet for Sør-Fron kommune.

Arne Hernæs og Erling Okkenhaug jr. (bak) får støttespelarar i ei venneforening, som her er representert ved Rasmus Stauri, Åse Frøysadal, Haldis Myre, Ragnar Øvrelid og Arne Fauske.

Startskot for Dale-Gudbrand

Av JOSTEIN HERNÆS

SØR-FRON: - Kommunen gjorde det einaste rette, seier Erling Okkenhaug. Han har vore engasjert for å drive med utvikling av den gamle folkehøgskulen på Hundorp, samtidig som han har lagt ned eit stort personleg engasjement. Saman med den kommunale prosjektgruppa har han planane klare for ein aktiv sommar på Dale-Gudbrands gard.

Dale-Gudbrands gard er eit hjertebarn for Erling Okkenhaug. Det er to år sidan han starta arbeidet med å sjå på kva det kunne bli av den brannherja garden, der han sjølv gjekk på skule for ein del år tilbake. Undervegs har han skissert både storhotell og utbyggjing i mindre format på branntomt. I dag er han glad for at det blir reist eit bygg maken til det som finnst på eit bilde frå 1920.

- Det er store er ikkje alltid det rette. Denne garden fortener ikkje å bli drive rovdrift på, seier Okkenhaug.

Saman med leiar i den kommunale prosjektgruppa, reiselivssjef Ivar Myren, gjekk han i går igjenom planane for sommaren. Alt i dag kjem ei ny gruppe for å oppleve atmosfæra på Dale-Gudbrands gard. Fylkeskommunen vil bruke pengar på å leggje tilrette for publikum i samband med fornminna på eigedo-

men, og kommunen skal nå forhandle med private interessentar om drift av ein serveringsstad.

- Også denne sommaren vil det bli lagt fleire aktivitetar til garden. Det blir planlagt ei mytologisk utstilling i stabburet, og det vil drive fleire brukskunstnarar i husa på garden.

- Vi vil også etablere eit korps av »Dale-Gudbrands frivillige». Opplæring av bygdafolket vil vera med på å byggje ytterlegare opp den entusiasmen som er i ferd med å bli skapt omkring Dale-Gudbrands gard, seier Ivar Myren

Erling Okkenhaug, Torstein Rudihagen og Ivar Myren er i full gang med å byggje vidare på kommunestyretvedtaket om utvikling av Dale-Gudbrands gard.

NYHETER

Fleirtal for Dale-Gudbrand

Av JOSTEIN HERNÆS

SØR-FRON: Kommunestyret i Sør-Fron vedtok i går kveld at eit nytt bygg skal byggjast på branntomta på den gamle folkehøgskuleeigedomen. 5,5 millionar kroner skal bygget koste, og politikarane er samde om dette lyftet. Nå forventer frøningane at fylke og stat tek kostnadane ved rehabilitering av resten av eigedomen. Det vil koste nye millionar.

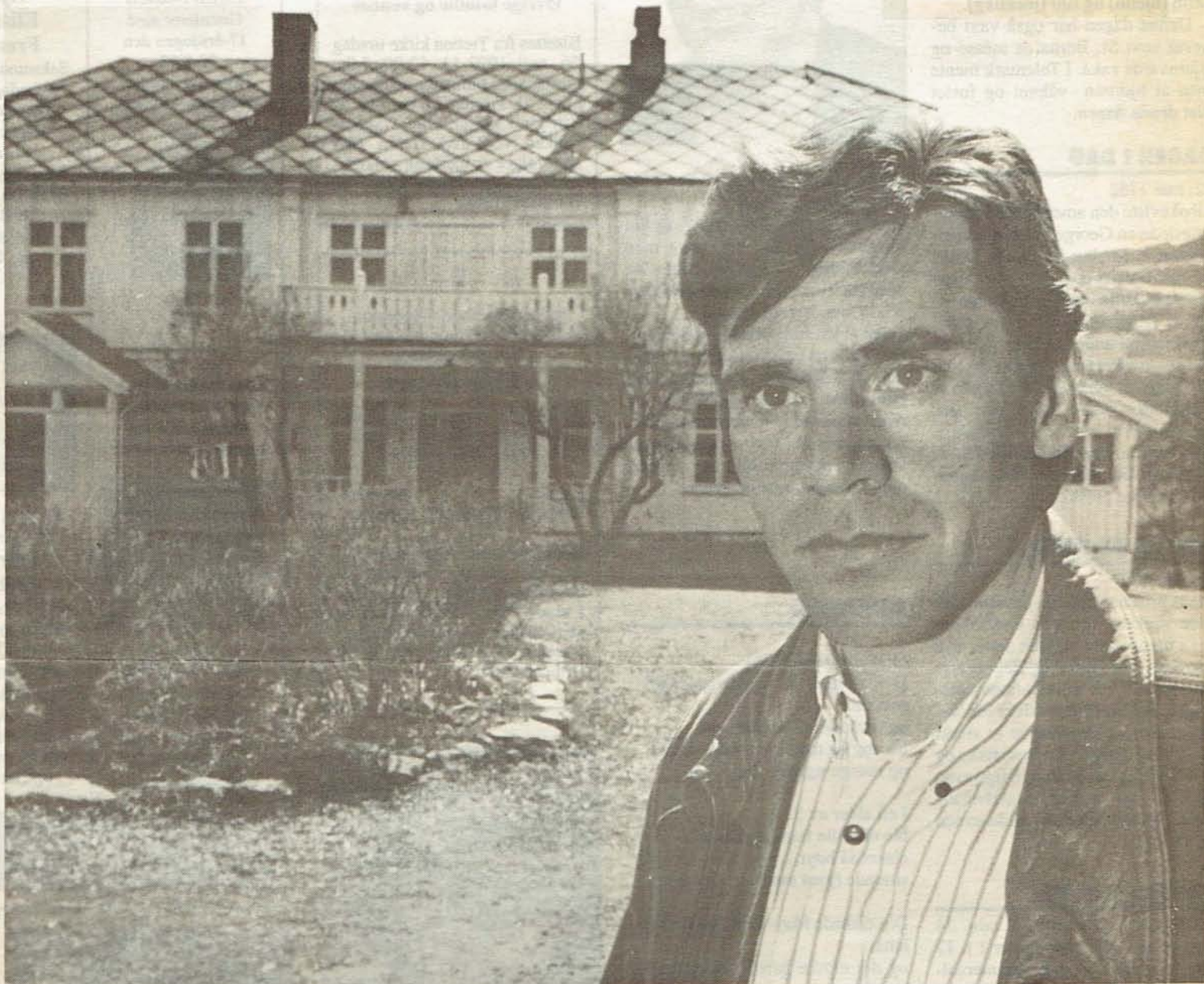
Det måtte flisespikking til for å skape usemje i kommunestyret om denne saken. Til spørsmålet om kommunen skal stå som eigar av eigedomen i framtida, ville Arne F. Trønnes (H) ha med ei formulering om at dette var avhengig av kommuneøkonomien i framtida.

- Viss ikkje vi klarer å skaffe leigetakarar og gjennom dette inntekter, blir nødt nødt i å selja, sa ordførar Torstein Rudihagen, som imidlertid ser svært optimistisk på dette. Det seg nå ut til at det er ein veksande entusiasme for Dale-Gudbrands gard, - ikkje minst blant politikarane.

- Her prøvde Dale-Gudbrand å stoppe både rikssamling og kristning. Eigedomen er historisk dokumentasjon ein ikkje finn maken til. Vi må kanskje heilt til Stiklestad for å finne noko tilsvarande, sa Rudihagen, som har opplevd entusiasmen hos utanforståande nøkkelpersonar i ei framtidig utvikling av garden.

Arne Trønnes (H) satt i kommunestyret da dei vedtok å kjøpe garden.

- Kulturverdien på garden har vokse i løpet av eit par år, og eg ser

Ordførar Torstein Rudihagen fekk eit samla kommunestyre med seg til å vedta å reise eit nytt bygg på branntomta på Dale-Gudbrands gard.

at vi har eit ansvar for å ta vare på og utvikle området. Er dette ein nasjonal skatt, kan dette kanskje bli eit statleg museumlegg, antyda Trønnes.

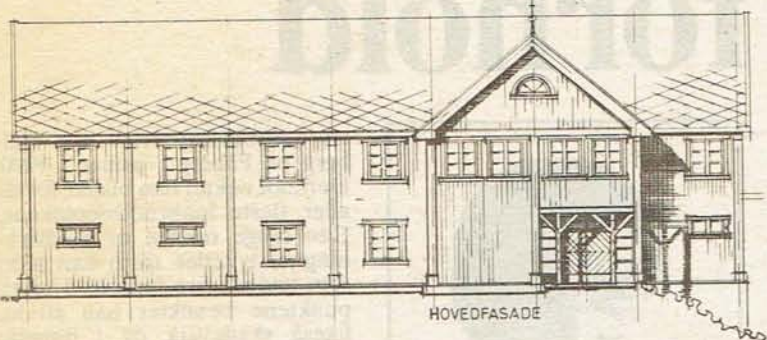
Rolf Otto Larsen (A) meinte det var viktig å samle heile kommunen bak utviklinga av Dale-Gudbrands gard. Kommunen må truleg låne 1,7-2 millionar kroner for å realise-

re det nye bygget, som skal stå ferdig i løpet av eit år.

- Når det gjeld rehabilitering av dei andre bygningane på garden, så kan ikkje dette vera ei kommunal

oppgåve. Får vi ikkje fylke og stat til å engasjere seg i dette, er salg av garden einaste alternativet for kommunen, sa Torstein Rudihagen.

Nybygg til 5,5 millioner

Slik skal fasaden på nybygget se ut. Arkitekt er Torbjørn Fjeldstad fra Lom.

HUNDORP: Et nybygg til 5.5 millioner kroner gjenreises på Dale-Gudbrands Gard på Hundorp. Byggestart blir i september. Det er søkt om å få ferdigstillelsen utsatt til 31. august i 1993. Da skal garden fremstå som en kulturinstitusjon for bygda.

Av Kristin Veskje

Torbjørn Fjeldstad fra Lom/Oslo er ansatt som arkitekt på nybygget. Han har lagt frem utkast som byggekomiteen er svært tilfreds med. Bygget inneholder 100 restaurantplasser og 30 senger i rom med topp standard. Målet er å bygge ut til 50 senger med tiden.

Ta vare på stilen

– Vi må forholde oss til den bygningen som stod her tidligere og ta mest mulig vare på stilen som eksisterer, sier arkitekten. Et kostbart skifertak er med i pakka.

– Fjeldstad hadde den beste løsningen. Han har gode referanser så vi vet at vi går dette trygt i møte også med tanke på økonomien, sier reiselivssjef Ivar Myren som er leder i styringsgruppa for Dale-Gudbrands Gard.

– Vi har diskutert endel detaljer, men kommet frem til enighet, sier fylkeskonservator Arnfinn Engen som gir 100.000 kroner til

restaurering av fornminnene utendørs. Blant annet skal tre av gravhaugene fylles opp og gjøres mer synlige. Ellers finnes det lite fylkeskulturmidler å dra til gards.

Engen er innstilt på at endel nyere tilbygg til Sorenskrivergarden skal rives. Det bygget er nå under full restaurering.

Engen foreslår også å flytte lærerboligen, som står på tunet, for å få mer helhet i Dale-Gudbrands Gard.

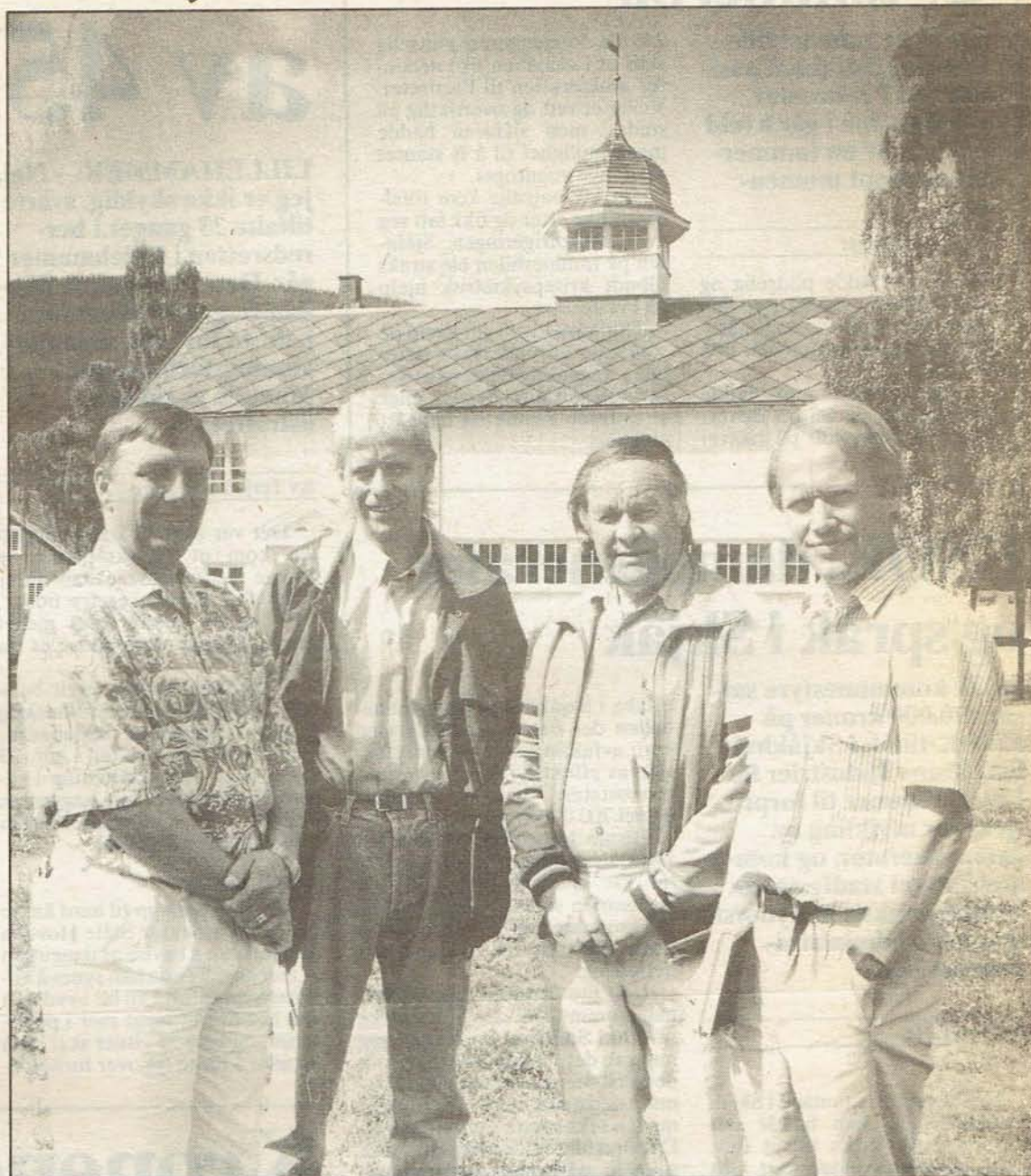
– Vi skal bygge opp stedet som et nisjeprodukt. Det skal bli en kulturstue der vi kan få presentere bygda for turister, sier Ivar Myren.

Kommunen må låne

Sør-Fron kommunestyre vedtok på siste møte at byggekomiteen for Dale-Gudbrands Gard får fullmakt til å engasjere arkitekt, prosjektering og til å utarbeide anbudsdokumenter. Gjenoppbyggingen skal ifølge kommunestyret skje innenfor en totalramme på 5.5 millioner kroner.

Vel tre millioner gjenstår å få utbetalt fra forsikringsselskapet etter brannen. Dette betyr at Sør-Fron kommune må ta opp lån på godt og vel to millioner for å få finansiert resten av byggekostnadene.

– Vi håper vi får utsatt fristen for ferdigstillelse til 31. august neste år. Vi må unngå kluss med forsikringsselskapet. Får vi for kort byggeperiode, kan det fordyre prosjektet. En normal byggeperiode er bedre på alle måter, sier leder i byggekomiteen, Kjell Rønn. De håper å få inn anbud-

Nybygget på Dale-Gudbrands Gard på Hundorp skal stå ferdig i august neste år. Bygget er kostnadsregnet til 5.5 millioner kroner. Her er byggeleder Kjell Rønn (fra venstre), reiselivssjef Ivar Myren, arkitekt Torbjørn Fjeldstad og fylkeskonservator Arnfinn Engen på befaring. (Foto: Kristin Veskje)

spapirene i august slik at første spadetak kan tas i september.

Okkenhaug ute

– Jeg er skuffet. Ikke spesielt skuffet over at ikke vi har fått arkitektoppdraget, men over måten kommunen har behandlet oss på, sier Erling Okkenhaug jr. som lenge har jobbet med utviklingen av Dale-Gudbrands Gard.

Okkenhaug sier han ikke har hørt noe fra kommunen om hvem som får arbeidet med nybygget.

– Kommunen har valgt oss vekk. Konsekvensen av det er at det skal mye til for at vi skal få ny begeistring for prosjektet. Okkenhaug blir ifølge reiselivssjef Ivar Myren tilbudt å bistå som konsulent for garden.

Okkenhaug sier at siden han ikke er med lenger, kommer han

til å trekke tilbake endel av det han har lagt igjen på stedet. Okkenhaug har blant annet et lyanlegg og skigudinnen Ordundis på garden.

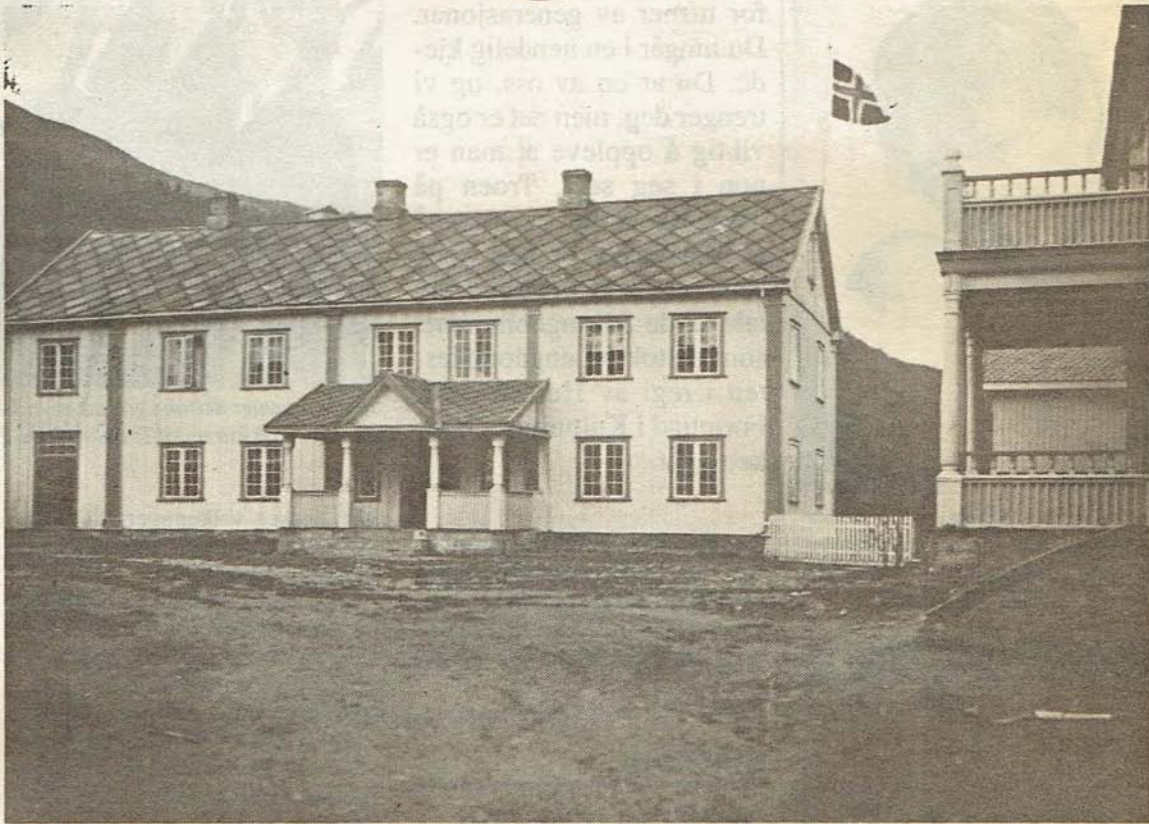
– Dale-Gudbrands Gard er et praktfullt sted. Jeg håper de får det til, sier Okkenhaug og legger til at det er respekten for stedet som har drevet han i arbeidet.

Mot gjenoppbygging ved folkehøgskolen

Av HALVOR TOREGERSRUD

SØR-FRON: Det går mot gjenoppbygging av den gamle bygningen som brant ved Gudbrandsdal Folkehøgskole. Om kort tid skal det foreligge en innstilling til politikerne i Sør-Fron der de inviteres til å ta stilling til et opplegg for den tidligere Gudbrandsdal Folkehøgskole. Dette opplegget går blant annet ut på at den gamle bygningen skal bygges opp igjen i sin opprinnelige form.

Sist uke hadde formannskapet og en del andre personer et uformelt drøftingsmøte med Erling Okkenhaug der det ble enighet om å utarbeide et forprosjekt med sikte på gjenreising av den gamle bygningen. Kostnadene er beregnet til 5,2 millioner kroner. Denne løsningen innebærer at forsikringselskapet UNI Storebrand betaler ut resten av forsikringssummen på 3,5 millioner kroner, og at kommunen må sørge for mellomfinansieringen. Under siste formannskapsmøte ble det dessuten satt ned ei styringsgruppe for prosjekt «Dalegudbrand» som skal ha et særlig ansvar for utvik-

Alt går i retning av at den gamle bygningen som brant ved Gudbrandsdal Folkehøgskole nå blir bygd opp igjen i sin opprinnelige form, slik den framstår på dette bildet.

lingen av stedet i tida framover.

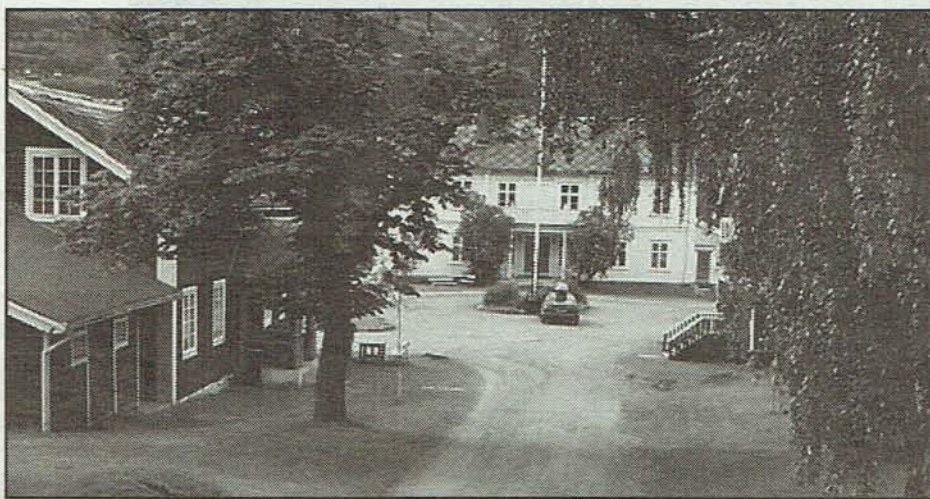
Ordfører Torstein Rudihagen understreker at ingenting er bestemt ennå, men at det synes å gå i retning av en slik løsning. Utvendig skal bygningen være en kopi av det bygget som brant. Innvendig skal

den romme ca. 30 sengeplasser pluss kjøkken. Planene for sommersesongen er i store trekk klare. Kommunen satser på å gjøre dette til et stoppested for turister og andre interesserte. Det vil bli turistinformasjon her. I tillegg skal lokale

kunsthåndverkere holde hus her og vise sine arbeider gjennom utstillinger. Dessuten blir det kafedrift.

- Vi forsøker å bygge videre på det som ble gjort i fjor sommer, sier ordfører Torstein Rudihagen.

Hundorp, Dale-Gudbrands gard - er eventyret alt ute?

Kvar vart det av visjonane og eventyrlysta til Erling Okkenhaug? Det er urovekkande stille på Hundorp, Dale-Gudbrands gard.

Hundorp, Dale-Gudbrands gard. Det var ikkje mogleg å realisere alle gode ønske om å gjenreise folkehøgskulen på Hundorp etter brannen. På ei tid da ingen riktig visste korleis den historiske grunnen og medfølgjande forsikringspengar best kunne nyttast, dukka Oslomannen Erling Okkenhaug opp.

Han var gammal elev av Are Stauri på folkehøgskulen. Han kom på mange måtar attende til si eiga historie, da han i 1990, i raud Mercedes, rulla inn framfor kommunehuset på Sør-Fron. Så ulik dei han møtte, - med sjølverklært kjærleik til Hundorp og alt det staden representerte, tok han seg rom og armslag. I Sør-Fron måtte dei brått forhalde seg til ein aktør som kanskje tenkte annleis. Det mest spesielle ved denne karen, var kanskje likevel at han tok sjansen på å dele sine visjonar og tankar med andre, utan frykt for latterleggjering eller andre negative reaksjonar.

Utan visjonar?

Ein kan seie og meine mykje om det som har skjedd på Hundorp. Så mange år etter brannen kan vi også tillate oss å meine om det som ikkje har skjedd. For om vi ser bort frå gjenoppbygginga av det som blei eit flott bygg, men ikkje ei verksemd til å leva av, er det fyrst og fremst stillstand som har prega Hundorp. Visjonane om å gjenskape Hundorp som eit kulturelt kraftsentrum i dalen kan sjå ut til å vera borte.

Det skar seg mellom Erling Okkenhaug og Sør-Fron kommune da utviklinga av Hundorp,

Ei branntomt, eit forsikringsopp-gjer, ein idémakar og generelle oppgangstider ga oss trua. Nå står atter eit hus på tomta. Forsikringspengane er borte, og det same er idémakaren. Lånte pengar blir dyrare, og den økonomiske opturen har kanskje passert toppen. Det litt eventyrlege er grått og trist. I dag er det knapt nokon som trur.

Dale-Gudbrands gard, kom så langt at kommunen ba arkitekt Torbjørn Fjeldstad frå Lom om å teikne bygget som skulle reisast for forsikringspengar. Det skjedde sommaren 1992. Superoptimisten som kort tid tidlegare uttalte at dei hadde gudane på si side, var med det hekta av det prosjektet han på fleire vis hadde ein naturleg farskap til. I alle fall ein del av farskapen.

Kanskje var prosjektet ved eit vegkryss der det var naturleg at ulike aktørar gjekk kvar sin veg. Sett frå utsida verka det som om Okkenhaug ville involverast sterkare, samstundes som kommunen var redd for å gje frå seg kontrollen. Ved å gje arkitektoppdraget til Fjeldstad, sende dei samstundes eit signal til andre som venta på det same oppdraget: Erling Okkenhaug og miljøet rundt han.

For smått

Så fekk Hundorp sin gjestegard. Men kva vart det ut over eit bygg som er pent å sjå på?

Nå manglar kommunen igjen folk som vil in-

Kommentar:

Jostein Hernæs

vestere det dei har av tid og krefter i å drive gjestegarden. Nok ein gong forlet ein vertskap staden, og meldinga dei etterlet seg er den same som vi har fått frå tidlegare drivarar: Det er ikkje råd å få til butikk av ein overnattingstad med 12 rom. Vertsrolla på Hundorp er heildøgnsjobb med deltidsforteneste. Når konseptet er utprøvd og gitt opp tre gonger, har eigaren to moglegheiter. Ein kan krysse fingrane for vertskap nummer fire. Eller ein kan, i tillegg til å krysse fingrane, gå inn for å sjå om det er mogleg å endre på konseptet.

Krevjande eigarskap

Det vil ikkje vera rettvisst overfor dei som har hatt handa på rattet gjennom fleire år, om vi sa tida har stått stille på Hundorp etter at nybygget var ferdig. Visst er uteanlegget pynta opp. Visst har staden fått betre avkøyring frå E6, og parkeringsplassen er også viktig. Flott er det også at det er gjennomført utbeiringar av dei andre husa på garden. Taklause hus forgår fort, og det som er gjort er å sjå på som liv-

reddande arbeid på eit anlegg som i historisk perspektiv må seiast å høyre oss alle til.

Men særleg dristige sprang kan ein ikkje seie at eigaren har gjort. Offentleg eigarskap er krevjande, og ein bør absolutt drøfte om det er mogleg for ein liten kommune som eigar å ta ein del av dei dristige val som må ta-kast på vegne av eit anlegg som Hundorp.

Det er for stilt

La gå at Okkenhaug var luftig, og at ambisjonane på vegne av Hundorp kostnadmessig vart liggande over det kommunen såg seg råd for å klare. Men det var ikkje slik at alle idear, Okkenhaug sine og andre sine, vart lagt i kista i samband med brotet mellom Okkenhaug og kommunen. Folkemusikkarkivet har vore ein del av ein større heilskap heile tida. Det er realisert og i full drift. Folkehøgskuleutstillinga basert på den dedignede bok- og brevsamlinga til Stauri-familien er ein anna element som har vore ein del av ein større heilskap i lang tid. Forhåpentleg nærmar denne seg realisering, etter eit alt for langt liv på skrivebordstadiet.

Men kva med alt det som skulle formidle det som Hundorp blir hugsa for, - møtet mellom Dale-Gudbrand og Olav Haraldsson? Kva med restane etter Okkenhaug sitt mytologiske senter, den norrøne utstillinga i kjellaren i skrivargarden? Truleg var dette bitar av den kaka som for vel åtte år sidan var med på å skape entusiasme rundt utviklinga av Hundorp.

Det er urovekkande stille på Hundorp.

- Erling Okkenhaug, Oslo
- Idemakar innan informasjon, reklame, forlag, foto, design

- Brenn framleis for Hundorp-prosjektet

- Eg kjenner det klør i fingrane etter å ta tak i «Dale-Gudbrand»-prosjektet mitt att. Eg har vore innom på Hundorp og sett. Sjølv om oppatt-bygginga og restaureringa har gått rimeleg bra, manglar det viktigaste: nemleg kulturdelen.

Av Narve Bakka

HUNDORP: Tidlegare prosjektleiar, og idemakar, Erling Okkenhaug brenn framleis for det som nå heiter Hundorp, Dale-Gudbrands Gard. Ikkje mange av hans idear og visjonar for satsing med grunnlag i norrøn kultur - det eigentlege serpreget til staden - vart det noe av etter at han måtte gi seg i 1992/93. Det skjedde ei tid etter at Torstein Rudihagen vart ordførar i Sør-Fron.

Med Arne Hernæs i ordførarstolen var det meir rom for spenstige idear, gir Okkenhaug uttrykk for i samtale med GD nå.

- Korleis kunne det ha eg at det ikkje er vorte noe meir av kultursatsinga du ivra så sterkt for?

- Eg vurderte nok situasjonen litt gale. Eg trudde det skulle vere litt meir evne lokalt til å ta seg av dette. Difor trudde eg, da, at kommunen kunne vere ein slags overvakar over det som skulle skje. Men der tok eg altså feil, seier Okkenhaug. Han meiner lokalpolitikken ikkje held eit nivå som skal til for det løftet.

- Var det berre visjonane du hadde eller var det konkret nok også, det du dreiv med?

- Eg hadde kon-

takt med «kulturentreprenørar», som kunne greidd å få prosjektet vidare. I dag er bygningane på staden bra på sjå på, men innvendig ser pastell-opplegget ut som dårlege vegkroer.

Erling Okkenhaug meiner noe av lokalkulturen er på plass. Men det nasjonale manglar. Det må til folk utanfrå for å bere det vidare.

- Eg hadde på fleire område klart eit nettverk eller alliansar av folk og miljø som kunne investere i denne delen. Det kunne teke litt tid få det realisert, men det ville ha kome.

- Hundorp kunne lett vorte staden som syner fram kva som skjedde rundt det religiøse skilje heidenskap/kristendom her i landet. Det kunne vorte ein religiøs parallell til det Stiklestad har fått til i framsyning av det politiske skiljet ni år etter klubbslaget mot avguden på Hundorp i 1021, seier Okkenhaug.

- Kan du tenkje deg å gå laus på Dale-Gudbrand-prosjektet ditt att viss det blir høve til det?

- Ja, kvifor ikkje? Eg har ei sterk kjensle for staden. Første gongen eg kom dit var som elev på folkehøgskulen vinteren 1969/70. Også etter at eg slut-

ta på Dale-Gudbrand-prosjektet, har eg vore innom ganske ofte. Eg held kontakten.

- Men dette er det jo styret for staden som må vurdere. Men treng dei noen utanfrå, som dei nok sikkert gjer, og vi kunne kome fram til ein avtale, kan eg gå i gang att.

- Det historiske, eller skal vi seie mytene rundt staden og den norrøne kulturen, gir oss eigentleg eit enormt spelrom. Men det heile kan ikkje lenger byggast på rein kommunal styring.

- Kven bør stå for vidareutvikling og styring av Hundorp?

- Sør-Fron kommune kan gjerne stå som eigar, men dei som driv må få ganske frie hender for ein del år framover. Sjølv sagt må alt haldast innanfor grensene for vern av dei historiske stadene, men dette gir oss også eit ekstra puff til å tenke kreativt når det gjeld å bruke heile området.

Tusen år med Dale-Gudbrands gard

- Vi har fått stor skade på vår gud; og etter di han ikkje kunne hjelpe oss, så vil vi no tru på den guden som du trur på.

Dersom ikkje den store hovdingen i Gudbrandsdalen hadde sagt desse orda i 1022, hadde knappast Dale-Gudbrands gard vore noko viktig omgrep i den tida vi lever i nå. Da hadde kanskje Hundorp vore ein av fleire sentrale gardar som vart etablerte i Gudbrandsdalen i hundreåra før Dale-Gudbrand levde.

Det er Olav Haraldssons nokså brutale kristning av Gudbrandsdal, livfullt skildra gjennom Snorres kongesagaer, som har gjeve Hundorp sin plass i Norges-historia. Dette gjorde garden til tusenårs-staden i Oppland – men den heideren har det ikkje vore lett å forvalte i åra etterpå. Sør-Fron kommune eig garden, men skiftande drivarar har ikkje fått det til.

Sanneleg er det historisk sus over Dale-Gudbrands gard – saman med nabogarden Hove. Det som i dag blir kalla Dale-Gudbrands gard, var ein del av Hundorp gard, men ei lang samanhengande historie gjennom hundreåra. Den nyare historia startar på mange måtar da den nyttnemnde sorenskrivaren John Iversen Randklev kjøpte både Uppigard og Nigard Hundorp og slo dei saman til ein gard.

Ein samla gard var det med ulike eigarar til 1915, da Rasmus Stauri kjøpte tunet og litt til og flytte folkehøgskolen til Hundorp etter 13 år på Vik i Kvam. Petter Kvernes kjøpte jorda og bygde opp eit nytt gardstun.

Rasmus Stauri dreiv skolen til han døydde i 1932, 65 år gamal. Da tok kona hans, Lise Stauri, over, ho var som 20-åring lærar ei stutt tid heilt i starten i Kvam i 1902. Dei gifta seg i 1907. Lise Stauri var styrar til ho vart sjuk i 1948. Da tok sonen Are over og dreiv til han døydde i 1972, saman med kona Dagny. Frå 1973 leigde Folkeuniversitetet skolen. I 1983 tok Gudbrandsdal ungdomslag over som leigar, og i 1984 kjøpte dei skolen av Stauri-familien.

Det vart brått slutt i 1987. Dagny var framleis lærar ved skolen og i april opplevde ho å sjå at internatbygningen gjekk opp

MYTOLOGI OG KULTUR: Erling Okkenhaug jr. (t.v.) stod bak planar om å etablere eit senter for mytologi og kultur på Dale-Gudbrands gard på Hundorp. Her sammen med ordfører Arne Hernes.

REKTOR: Dagny og Are Stauri. Are var rektor ved Gudbrandsdal folkehøgskule fra 1949 til han døde i 1972. Dagny var lærer ved skolen til skolen ble nedlagt i 1987.

i røyk. Klokket titt natt til 23. april tok til å brenne på tre stader i bygget. Til alt hell vart brannen raskt oppdaga og alle kom seg ut i løpet av få minutt. To dagar etterpå vedgjekk ein 16-åring at han hadde tent på.

Det vart slutten for folkehøgskolen på Hundorp. Dei 85 åra skolen gjekk, hausta om lag 1000 elevar kunnskapar på skolen. Dei fleste kom frå Gudbrandsdalen, men etter krigen kom både byungdom og unge frå andre land.

Sør-Fron kommune overtok eigedomen av ungdomslaget for kr 500.000. Med på kjøpet var ein brannforsikringssum på 3,5 mill. kroner. Sidan har det vore mykje fram og attende. I 1990 presenterte Erling Okkenhaug jr. saman med ordførar Arne Hernes ein idé om å byggje eit mytologi- og kultursenter på staden – med idéar

EIN TRIST DAG: Frå venstre rektor Torbjørn Ljones og elevene Arne Øgdegaard, Bærum. Anne Opem, Stjørdal, Asim Riaz Sheikh, Pakistan, og Faruk Asam, Pakistan.

henta både frå norrøn mytologi og kristninga av Norge. Da var det planlagt eit nybygg til 13 mill. kroner.

Dette vart det ikkje noko av, men i 1992 tok kommunen fatt på å byggje opp att det som brende ned. Sidan har mange drivarar vore inne i biletet. Det førebels siste

kapittelet vart skrive denne veka da to aktuelle kjøparar trekte seg frå ei førebels avtale om å overta eigedomen.

Kjelder: Arnfinn Engen og Rasmus Stauri(red): Hundorp. Tusenårsstaden i Oppland. Rasmus Stauri: Årbok for Gudbrandsdalen 1992.

Fra fotoarkivet

Kristian Hosar og Asbjørn Ringen jobber med å digitalisere og sikre GDs enorme fotoarkiv. Hver lørdag plukker de fram et minne fra arkivet.

Kristian Hosar

Asbjørn Ringen

plakaten

Har du et nyhetstips til GD-plakaten, kan du ringe oss på telefon 61 22 10 00. Gode tips blir belønnet med Flax-lodd

Kultur og litteratur er en kamp mot tomheten.

Einar Mår Gudmundsson

«Kors på halsen, ti kniver i hjertet og mor og far i døden», sier barna for å understreke at de snakker sant. Besvergelsen uttrykker noe viktig om sannhetens sterke posisjon. Nå foreligger essaysamlingen «Kors på halsen» som handler om sannhetens omskiftelige historie. Forfatteren Trond Berg Eriksen bruker bred pensel og en fargerik språkdrakt når han diskuterer begrepet sannhet - nærmere bestemt sannhetens utseende. Boka munner ut i et forsvar for at flere typer sannheter bør leve side om side og ikke adskilt fra hverandre.

helg.
kom
kriti
den
den
ning
ligh
alle

Folkeopplysningstanken i fokus

Tanken bak folkeopplysningssiden stod i fokus da 100 års jubileet for Gudbrandsdal Folkehøgskole ble markert på Hundorp lørdag.

Av Kristin Veskje

SØR-FRON: I år er det 100 år siden starten for Gudbrandsdal Folkehøgskole. Jubileet ble markert med en festkveld ved Hundorp Dale-Gudbrands gard lørdag kveld. Omkring 130 personer deltok på markering, blant dem flere tidligere elever.

Det var en kveld der både historien om folkehøgskolen, framtidens skole og utviklingen av Tusenårsstedet stod i sentrum.

- Dette er ingen mimrekveld, men en kveld for å stoppe opp og dvele ved folkeopplysningstanken, sa Rasmus Stauri, som hadde fått i stand festkvelden.

Inge Eidsvåg holdt festtale og reflekterte over skoleutvikling og menneskesyn.

Elevene blir et middel, et instrument, ikke et mål i seg selv. Skolen må ha en kritisk dimensjon og en meningsbærende retning, slik Bruun ville ha det.

- Bruun satte inn sine krefter som skolebygger på landsbygda. I dag er landsbygda under press. Barn trenger tilhørighet og forankring i noe kjent. Når en godt fungerende grendeskole legges ned, forsvinner også det eneste felles samlingspunkt som kanskje er igjen i bygda, sa Eidsvåg.

Han la til at vi kan trenge en ny folkeopplysningssbevegelse, og viste til at vi må løftes vekk fra den han kaller en sjelløs underholdningsindustri og tilbake til noe å leve for.

Åndshistorie

Det vanket også gode ord fra salen denne festkvelden.

Oppvekstsjeff i Sør-Fron, Karl Olsen, sa at det har vært viktig for bygda at folkeopplysningstanken slo rot her, og viste til at det er mye av årsaken til at Dale-Gudbrand også ble valgt som fylkets Tusenårssted.

- Her koker det av åndshistorie, av raushet og originalitet, sa tidligere elev Erling Okkenhaug. Han jobbet for 10-12 år siden med aktuelle prosjekt for garden, og bidro med det til å skape fornyet interesse for stedet.

- Jeg håper Dale-Gudbrand og de som jobber med konseptet bringer det inn til et nasjonalt nivå. Historien som ligger her, kombinert med vår tid gjør at det er duket for de store tankene her. Det er duket for et kultursentrum, mente Okkenhaug, og omtalte Dale-Gudbrands gard som Gudbrandsdalens Stiklestad.

Bildeutstilling

Rasmus Stauri hadde satt sammen et program med både toner og ord. Leikarringen

Gudbrandsdal Folkehøgskole er 100 år. Rasmus Stauri (t.h.) ledet festkvelden på Hundorp lørdag kveld. Her i samtale med Inge Eidsvåg (i midten) og tidligere elev Erling Okkenhaug.

Gudbrandsdal folkehøgskole feiret 100 års jubileum

Dale-Gudbrand, James Dickenson, elever fra musikklinja ved Vinstra vidaregåande skule og Sør-Fron Sangkor bidro med innslag.

Det ble også åpnet en utstilling med elevbilder fra folkehøgskoletida i helga, bilder fra 1902 til 1987. Det er en permanent utstilling som skal utvikles etterhvert.

Mange tok også turen innom den nyrestaurerte Einbusalen.

Rasmus Stauri, Erling Okkenhaug og Inge Eidsvåg i storsalen ved Dale-Gudbrands Gard. Alle tre er sterkt knyttet til stedet.

Leikarringen Dale-Gudbrand svingte seg på scena.

Elever ved musikklinja ved Vinstra vidaregåande skule representerte ungdommen under jubileet.